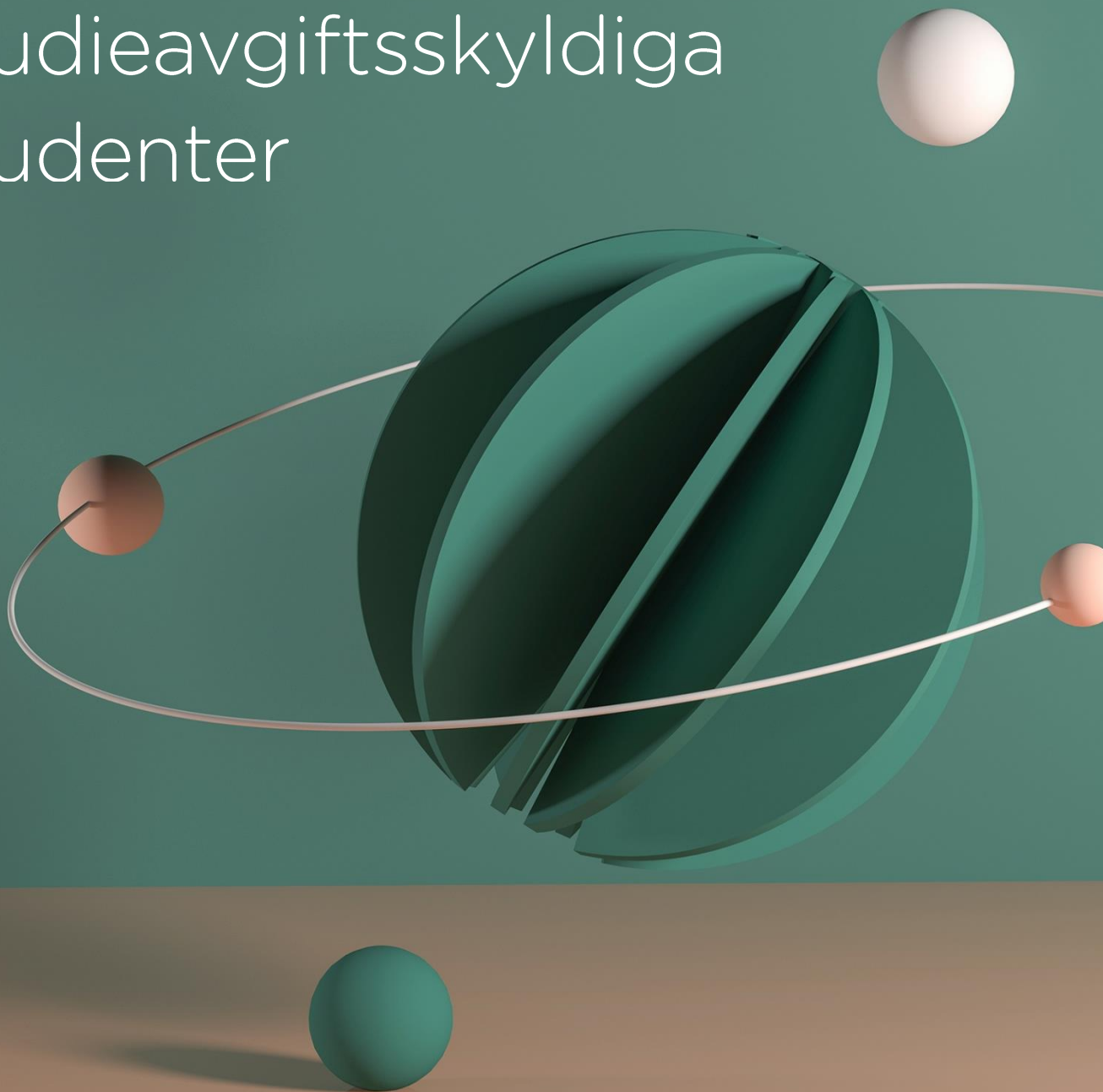

Rapport

Systematisering av stipendier för studieavgiftsskyldiga studenter

Sammanfattning

Stipendier för studieavgiftsskyldiga studenter infördes som en del av reformen 2011, då Sverige började ta ut studieavgifter för tredjelandsstudenter (Prop. 2009/10:65). För att fortsatt attrahera internationella studenter och säkerställa att begåvade individer hade möjlighet att studera i Sverige, etablerades två statliga stipendieprogram: Stipendieprogrammet för avgiftsskyldiga studenter som hanteras av Universitets- och högskolerådet (UHR), samt Scholarships for Global Professionals som administreras av Svenska institutet (SI).

UHR samordnar regeringsuppdraget Plattform för internationalisering (Plint) som syftar till att genom samverkan stärka förutsättningar för lärosätenas internationalisering. Inom ramen för Plint har uppdrag givits till Ramboll att systematisera data i relation till stipendieprogrammen för studieavgiftsskyldiga studenter hos SI och UHR under perioden 2013–2024.

Stipendieprogrammet för avgiftsskyldiga studenter (UHR)

Stipendieprogrammet för avgiftsskyldiga studenter (SAS) hanteras av UHR. Programmet är förordningsstyrt och syftar till att stärka Sveriges attraktionskraft som studienation genom "att främja rekryteringen av särskilt kvalificerade studieavgiftsskyldiga studenter".

UHR fördelar pengar till lärosätena som i sin tur beviljar stipendier till enskilda studieavgiftsskyldiga studenter i form av helt eller delvis nedsatta studieavgifter vid lärosätet under 1–6 terminer. Under perioden 2013–2024 har totalt 6 777 stipendier beviljats, med en total finansiering på 723 miljoner kronor. Geografiskt sett har majoriteten av stipendierna kommit från Asien, särskilt Indien, Kina och Pakistan. Sedan 2019 har andelen afrikanska stipendiater ökat.

Könsfördelningen har blivit mer jämställd över tid, och 2023 fick fler kvinnor än män stipendium. Den genomsnittliga nedsättningen av studieavgift per stipendiat har varit 181 018 kronor, men täckningsgraden har minskat för att möjliggöra fler stipendier.

Scholarships for Global Professionals (SI)

Scholarships for Global Professionals är ett biståndspolitiskt stipendieprogram som administreras av Svenska institutet och riktar sig till studenter från 41 utvalda länder. Programmet har som mål att stärka ledarskap och kapacitetsuppbyggnad i samarbetsländerna och stödja Sveriges internationella samarbeten.

SI ansvarar för programmet, tar emot och bedömer ansökningar, gör urval och fördelar stipendier direkt till internationella studenter. Under perioden 2013–2024 har totalt 3 838 stipendier beviljats, med en sammanlagd finansiering på 1,7 miljarder kronor. Stipendierna täcker både studieavgifter och levnadskostnader, där 52 procent av stödet har gått till studieavgifter, 45 procent till månatliga bidrag och 3 procent till resestöd.

Stipendierna har huvudsakligen kommit från Afrika och Asien, men sedan 2021 har andelen från Östeuropa ökat, där Azerbajdzjan och Ukraina är bland de vanligaste ursprungsländerna. Könsfördelningen har blivit mer jämn över tid och sedan 2023 är det fler kvinnor än män som beviljas stipendium.

Genomströmningen inom programmet är hög, där endast 4 procent av stipendierna har avbrutit sina studier. Den låga andelen avhopp kan indikera att programmet attraherar studenter med hög motivation och att de ekonomiska villkoren skapar stabila förutsättningar för studier.

Jämförelse mellan programmen

Båda stipendieprogrammen har sitt ursprung i studieavgiftsreformen 2011 och genom finansiering även en tydlig biståndspolitisk koppling.

Geografisk fördelning: UHR:s program har huvudsakligen rekryterat stipendiater från Asien, medan SI:s program har haft störst andel stipendiater från Afrika. Andelen afrikanska stipendiater har samtidigt ökat inom UHR:s program, medan andelen stipendiater från Östeuropa har ökat inom SI:s program.

Könsfördelning: Båda programmen har blivit mer jämställda över tid, och från 2023 har fler kvinnor än män fått stipendium inom båda programmen.

Förslag på vidare fördjupning och uppföljning

För att stärka programmens effektivitet och långsiktiga måluppfyllelse identifieras i rapporten vissa utvecklingsområden:

- Uppföljning av stipendiaternas karriärvägar inom Scholarships for Global Professionals, för att undersöka hur utbildningen bidrar till utveckling i samarbetsländerna.
- Analys av stipendiaternas studieresultat, vägval efter genomförda studier samt sambandet mellan stipendiebelopp och genomströmning inom Stipendieprogrammet för avgiftsskyldiga studenter. Detta för att undersöka hur väl programmet svarar upp mot syfte enligt förordning.
- Översyn av administrativa processer för att undersöka hur skillnader i återkravsnivåer och administrativa rutiner påverkar stipendieprogrammets effektivitet.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
1.1. Rambolls uppdrag.....	3
2. Litteraturoversikt - Studieavgifter och stipendier för internationella studenter.....	5
2.1. Studieavgifter för internationella studenter.....	5
2.2. Ekonomiska och strategiska värden av internationella studenter och stipendier	6
2.3. Utvärdering av studieavgiftsreformen.....	8
3. Systematisering av UHR:s stipendieprogram för studieavgiftsskyldiga studenter (SAS).....	10
3.1. Övergripande systematisering.....	10
3.2. Ekonomisk översikt.....	10
3.3. Stipendiater	20
4. Systematisering av SI:s stipendieprogram för Scholarships Global Professionals	25
4.1. Övergripande systematisering.....	25
4.2. Ekonomisk översikt SI.....	25
4.3. Stipendiater SI.....	32
5. Sammanfattande reflektioner	41
5.1. SI:s och UHR:s stipendieprogram – spänningsfältet mellan biståndspolitik och utbildningspolitik.....	41
5.2. Förslag till vidare fördjupning och uppföljning	42
Bilaga 1 Sammanställning av rapporter och studier	44
Bilaga 2 Analysfrågor.....	50
Bilaga 3 Källförteckning.....	51

1. Inledning

Universitets- och högskolerådet (UHR) har i uppdrag av regeringen att samordna en plattform för internationalisering (Plint) i syftet att genom samverkan skapa bättre förutsättningar för universitet och högskolor att bedriva internationalisering inom högre utbildning, forskning och innovation. Svenska institutet (SI) är en av de myndigheter som deltagit aktivt inom Plint. Mobilitet inom forskning och högre utbildning är ett prioriterat område för att undanröja hinder för in- och utresande mobilitet samt främja mobilitet.

Från och med hösten 2011 betalar studenter från länder utanför EU/EES och Schweiz, som inte deltar i utbytesprogram, studieavgifter för högskolestudier i Sverige. I samband med avgiftsreformen infördes även stipendieprogram riktade mot den specifika studentgruppen. UHR och SI ansvarar för dessa program:

- UHR ansvarar för stipendier för studieavgiftsskyldiga studenter (SAS), enligt förordning 2010:718 med syfte att "främja rekryteringen av särskilt kvalificerade studiestudieavgiftsskyldiga studenter". Stipendier utgår till lärosäten och avser stipendier som utgör nedsättning av hela eller delar av studieavgift för inresande studenter.
- SI ansvarar för stipendieprogrammet Scholarships for Global Professionals som riktas mot studenter och yrkesverksamma från 41 länder med ambition att bidra till en hållbar utveckling i deras hemländer. Stipendier utgår till individer och avser stipendier för såväl studieavgift som andra omkostnader.

1.1. Rambolls uppdrag

Ramboll har fått i uppdrag av UHR, i egenskap av samordnare för Plint, att göra en systematisering av fördelningen av statligt finansierade stipendier för studieavgiftsskyldiga studenter som har skett hos UHR och SI sedan studieavgifter infördes hösten 2011. Systematiseringen ska kunna utgöra ett kunskapsunderlag i sig men även vara till stöd för eventuella kommande utvärderingar av stipendieprogrammets effekter. Därför inkluderar systematiseringen även en inventering och enklare översikt av andra relevanta rapporter och analyser som berör studieavgiftsskyldiga studenter och särskilt stipendieprogrammen.

1.1.1. Metod

Arbetet har genomförts i nära samarbete med representanter från SI och UHR. Processen inleddes med ett uppstartsmöte där ramor och förväntningar för uppdraget diskuterades, och där en gemensam analysram fastställdes. Analysramen utgjorde grunden för att strukturera insamling och bearbetning av data och omfattade bland annat frågor kring utvecklingen av stipendieprogrammets tilldelning, fördelning och resultat över tid. I bilaga 2 redogör vi för analysfrågorna som ligger till grund för systematiseringen.

Arbetsmetoden för följande uppdrag har baserats på fyra huvudsakliga steg, som delvis genomförts parallellt:

1. Insamling och sammanställning av data från UHR och SI:s stipendieprogram för studieavgiftsskyldiga studenter under perioden 2011–2024. Detta inkluderade bl.a. analyser av anslag, könsfördelning, landfördelning och fördelning av stipendiaterna mellan lärosäten.
2. Inventering av relevanta rapporter och analyser som berör studieavgiftsskyldiga studenter och stipendieprogrammen. Denna inventering fokuserade särskilt på perioden 2019–2024 och syftade till att sammanfatta viktiga slutsatser och identifiera trender i utvecklingen av internationella studenters bidrag till svensk högre utbildning.
3. Systematisering och analys av data, i nära dialog med SI och UHR, för att säkerställa en korrekt tolkning av resultaten och sätta dem i sitt sammanhang.

4. Rapportering med sammanställda data i ett strukturerat format, inklusive en redogörelse för förslag på områden där ytterligare fördjupningar kan behövas för att möjliggöra mer djupgående analyser.

1.1.2. Avgränsning och datakvalitet

Analysen av data om stipendiater omfattar perioden 2013–2024. På grund av skillnaderna i rapporteringsformat har det inte varit möjligt att inkludera data från 2011–2012, eftersom dessa saknar nyckelvariabler som graden av avgiftstäckning och stipendiebelopp per individ. För att säkerställa jämförbarhet mellan dataseten har analysen därför begränsats till perioden 2013–2024. En ytterligare avgränsning gäller variabeln kön, då sådan data endast finns tillgänglig för åren 2019–2024.

1.1.3. Disposition

Rapporten är disponerad på följande sätt:

- Kapitel 2: Litteraturoversikt – effekter av studieavgifter och stipendiesystem

Detta kapitel sammanfattar befintlig forskning och analyser kring studieavgifter och stipendiesystem för internationella studenter i Sverige.

- Kapitel 3: Systematisering av UHR:s stipendieprogram för studieavgiftsskyldiga studenter (SAS)

Kapitlet ger en ekonomisk översikt över programmet, inklusive ansökta och beviljade medel, samt analyserar stipendiefördelningen utifrån bland annat mottagarländer, lärosäten och stipendiaternas könsfördelning.

- Kapitel 4: Systematisering av SI:s stipendieprogram för Scholarships for Global Professionals

Kapitlet ger en ekonomisk översikt över programmet, inklusive ansökta och beviljade medel, samt analyserar stipendiefördelningen utifrån bland annat mottagarländer, lärosäten och stipendiaternas könsfördelning.

- Kapitel 5: Sammanfattande reflektioner

Rapporten avslutas med en sammanfattande analys av resultaten samt förslag till fördjupade analyser och uppföljningar som kan bidra till att utveckla stipendieprogrammen.

2. Litteraturoversikt - Studieavgifter och stipendier för internationella studenter

Genom en inventering av relevanta rapporter och analyser har vi undersökt vilka slutsatser som går att dra från införandet studieavgifter för internationella studenter från tredjeland, som infördes 2011. I bilaga 1 finns en fullständig sammanställning av slutsatser från de rapporter och studier vi har gått igenom. I följande kapitel redovisar vi ett urval av rapporternas slutsatser.

Flera studier visar att införandet av studieavgifter för internationella studenter från tredjeland 2011 har varit viktiga för att stärka Sveriges högre utbildningssystem genom att generera intäkter för lärosäten och offentlig sektor.¹ Samtidigt möjliggör stipendieprogrammen rekrytering av kvalificerade internationella studenter, vilka bidrar till utbildningens kvalitet, mångfald och Sveriges globala attraktionskraft som kunskapsnation. Även om systemet har mött vissa utmaningar, som administrativa krav och behovet av ytterligare stöd för internationella studenter, pekar forskning och utredningar på att riktade reformer kan skapa ännu bättre förutsättningar.

2.1. Studieavgifter för internationella studenter

Sverige upprätthöll länge en tradition av avgiftsfri högre utbildning vid statliga universitet och högskolor för alla studenter (Sveriges regering, 2014). I propositionen Prop. 2009/10:65 föreslog regeringen att denna princip var så pass viktig att den borde lagfästas. Regeringen ansåg att utbildning för svenska medborgare fortsatt skulle vara avgiftsfri och lagstadgad, men att studenter från tredjeland skulle betala studieavgifter. Syftet med reformen var att svenska lärosäten skulle konkurrera med utbildning av högsta kvalitet snarare än avgiftsfrihet. Regeringen bedömde att studieavgifter för utländska studenter skulle driva på kvalitetsutvecklingen, frigöra resurser och möjliggöra en långsiktig ökning av internationella studenter i svensk högre utbildning – utan kostnader för skattebetalarna (Prop. 2009/10:65). Eftersom de flesta EES-länder redan tog ut avgifter för tredjelandsstudenter var avgiftsfrihet i detta sammanhang ovanligt (UKÄ 2011).

I propositionen förtydligade regeringen att Sverige fortsatt skulle vara ett attraktivt studieland och dra nytta av utländska studenters bidrag till kvalitet, mångfald och samhällsekonomi. Utländska studenter bedömdes vara viktiga för Sveriges internationella samarbete och näringslivsutveckling. Internationalisering ansågs vara avgörande för att förbättra kvaliteten och skapa mångfald i utbildnings- och forskningsmiljöer (UKÄ, 2012). Många internationella studenter bidrog med kunskap och erfarenheter, både i Sverige och i sina hemländer (Tillväxtanalys, 2018). Samtidigt visade statistik att den globala studentrörligheten hade ökat kraftigt, och att Sverige hade blivit ett alltmer populärt studieland. Antalet inresande studenter i Sverige tredubblades mellan åren 1999 och 2009, och särskilt "freemover"-studenter från tredjeland ökade snabbt. Det ökande inflödet av internationella studenter medförde högre kostnader för svenska lärosäten, särskilt för antagningsprocessen (UKÄ, 2011).

Regeringen beslutade därför att införa studieavgifter för utländska studenter på grundnivå och avancerad nivå som inte deltar i utbytesprogram och som kommer från länder utanför EU/EES och Schweiz (prop. 2009/10:65). Studieavgifterna började gälla den 1 juli 2011 (prop. 2009/10:65).

¹ Enligt Universitetskanslersämbetets årsrapport för 2024 uppgick lärosätenas samlade intäkter från anmälnings- och studieavgifter till 1,1 miljarder kronor under 2023, vilket motsvarade knappt fyra procent av de totala intäkterna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Det är viktigt att notera att andelen intäkter från studieavgifter varierar mellan olika lärosäten. Till exempel rapporterade Kungliga Tekniska högskolan (KTH) att studieavgifter utgjorde 12 procent av deras totala utbildningsintäkter under 2022.

2.1.1. Statliga stipendieprogram infördes för att främja rekryteringen från tredje land och särskilt kvalificerade studenter

I samband med införandet av studieavgifter för tredjelandsstudenter etablerades två statliga stipendieprogram för att främja rekryteringen av internationella studenter till svenska lärosäten. Syftet med stipendierna var att säkerställa att svenska universitet och högskolor fortsatt kunde attrahera särskilt kvalificerade studenter, trots att studieavgifter hade införts för tredjelandsmedborgare (Prop. 2009/10:65).

Det ena stipendieprogrammet utformades för att stärka svenska lärosätens konkurrenskraft genom att möjliggöra rekrytering av särskilt kvalificerade studenter från länder utanför EU/EES och Schweiz. Stipendierna skulle täcka hela eller delar av studieavgiften och fördelas direkt av lärosätena. Det andra programmet riktade sig till framtida ledare från utvecklingsländer och var fullt finansierat, såtillvida att det inkluderade både studieavgift och andra omkostnader för inresande studenter. Syftet var att stötta studenter som efter avslutade studier förväntades bidra till hållbar utveckling i sina hemländer, i linje med Sveriges bistånds- och utrikespolitiska mål (Prop. 2009/10:65).

Båda stipendieprogrammen syftade även till att ge svenska universitet och högskolor ett strategiskt verktyg för att öka sin internationella profil och konkurrenskraft på den globala utbildningsmarknaden. Genom riktade stipendier kunde lärosätena attrahera fler kvalificerade studenter och säkerställa att ekonomiska hinder inte begränsade rekryteringen av talangfulla individer (Prop. 2009/10:65).

UHR och SI fick 2010 i uppdrag att administrera och fördela stipendiemedlen, medan studieavgifterna började gälla från och med höstterminen 2011 (SFS 2010:543; SFS 2010:718).

2.1.2. Studieavgifterna innebar nya administrativa åtaganden för lärosätena

Införandet av studieavgifter 2011 innebar förändringar för svenska lärosäten, särskilt när det gäller administrativa resurser och krav. Lärosätena rapporterade omfattande förändringar i arbetssätt, särskilt nya rutiner för antagning, stipendieadministration och kommunikation med internationella studenter vilket medförde ökade ekonomiska och administrativa bördor (UHR, 2011). Enligt rapporten från UHR framhöll många lärosäten att stipendier som täcker hela studieavgiften är ett effektivare verktyg för att rekrytera internationella studenter, jämfört med stipendier som endast täcker delar av avgiften. Helstipendier minskar den ekonomiska osäkerheten för studenter och gör det mer sannolikt att de påbörjar sina studier. (UHR 2011).

Tidiga insikter från införandet visade också att det växande antalet studenter som betalade sina studieavgifter men sedan aldrig påbörjade sina utbildningar skapade osäkerhet i planeringen för lärosätena. Detta påverkade resursfördelningen och gjorde det svårt att förutse behovet av lärare, kursplatser och annan infrastruktur (UHR, 2011).

Studieavgifterna beskrivs också ha skapat en komplex dynamik mellan lärosätenas ekonomiska behov och deras uppdrag att främja tillgång till utbildning. En studie beskriver detta som en spänning mellan ekonomiska intressen och universitetens strävan att förbli inkluderande och konkurrenskraftiga på den globala marknaden (Jerome Rickman 2021).

2.2. Ekonomiska och strategiska värden av internationella studenter och stipendier

Internationella studenter utgör en betydande resurs för Sveriges samhälls ekonomi och arbetsmarknad. Enligt en studie från Almega (2016) genererade internationella studenter under 2015 totalt 942 miljoner kronor i skatteintäkter till stat och kommuner samt bidrog med 374 miljoner kronor i anmälnings- och studieavgifter. Dessa siffror avser det specifika året och är inte ett årligt genomsnitt, utan kan variera beroende på antalet internationella studenter och förändringar i avgiftsstrukturer (Almega, 2016). Internationella studenters konsumtion under och efter studietiden, för de som

etablerade sig på arbetsmarknaden, bidrog under 2015 med 3,5 miljarder kronor i ökad produktion och skapade 2 122 nya jobb (Almega, 2016).

Läsåret 2016/2017 hade intäkterna från studieavgifter ökat till 687 miljoner kronor, och antalet freemover-studenter nådde 22 000. Detta indikerar att de samhällsekonomiska vinsterna från internationella studenter är ännu större idag än vad som uppskattades i studien. Enligt en rapport från SI bidrar internationella studenter årligen med mellan 3,5 och 4 miljarder kronor till svensk ekonomi (Svenska institutet, 2022)."

2.2.1. Flera studier pekar på behov av att attrahera och behålla toptalanger

Stipendier spelar en central roll i att attrahera internationella studenter, men enligt Almega (2016) är de nuvarande stipendieprogrammen i huvudsak kopplade till biståndspolitiken, där fokus ligger på att stödja hållbar utveckling i programländerna snarare än att behålla studenter i Sverige. Almega argumenterar dock för att det även finns behov av stipendieprogram med en bredare inriktning, särskilt för att rekrytera internationella talanger inom strategiska kompetensområden. För att stärka Sveriges position som studienation och samtidigt komplettera de biståndsfinansierade programmen föreslår Almega att lärosäten ges större frihet att utforma stipendier utifrån sina långsiktiga rekryteringsbehov (Almega, 2016).

Ett annat hinder är de ekonomiska resurser som krävs för att stanna i Sverige och söka jobb efter studierna. Almega menar att ekonomiskt stöd under denna period och en etableringsbonus för studenter som får kvalificerade jobb skulle kunna stimulera fler att stanna. De föreslår även incitament för lärosäten, där stipendiesystemet kopplas till etableringsgraden för internationella studenter både nationellt och lokalt. (Almega, 2016)

Närmare tio år senare är vikten av att attrahera och behålla högkvalificerad arbetskraft alltjämt högt upp på den politiska agendan. Den myndighetsövergripande satsning som regeringen sjösatte 2024 för att attrahera och behålla internationell kompetens är ett exempel (Regeringen 2024) Den migrationsrättsliga utredning som bland annat syftar till förbättrade förutsättningar för utländska doktorander och forskare att verka i Sverige är ett annat exempel (Regeringen. (2024). *Ds 2024:31*).

2.2.2. Det har diskuterats huruvida studieavgiftssystemet behöver reformeras

Det svenska studieavgiftssystemet för internationella studenter, som infördes 2011, behöver enligt forskaren André Bryntesson reformeras för att bättre stödja högkvalitativ utbildning och locka fler studenter. Bryntesson menar att systemet genererar kortsiktiga vinster för lärosätena, då studieavgifterna ofta överstiger utbildningens kostnader, men riskerar att avskräcka studenter inom teknik och naturvetenskap, vilket kan leda till kompetensbrist. (Bryntesson, 2018)

Bryntesson problematiserar även kring användningen av biståndsmedel för att finansiera studieavgifter, eftersom detta gynnar svenska lärosäten snarare än biståndets ursprungliga syften. Han menar att nuvarande studieavgifter varken driver kvalitetskonkurrens eller tar tillvara de långsiktiga vinsterna från studenter som etablerar sig på den svenska arbetsmarknaden. För att stärka Sveriges utbildningssystem föreslår han en mer balanserad strategi som väger in både ekonomiska och sociokulturella värden, såsom interkulturell förståelse och global samverkan. (Bryntesson, 2018)

2.2.3. En statlig utredning såg över utformningen av programmen

En rapport från Tillväxtanalys (2018) föreslog att staten borde inrätta ett nytt stipendieprogram med fokus på att attrahera högt kvalificerade internationella studenter. Dessa stipendier borde enligt Tillväxtanalys riktas till studenter från länder som annars inte hade valt Sverige och delvis finansieras av näringslivet för att tidigt skapa kopplingar mellan studenter och arbetsgivare. Samtidigt lyfter rapporten vikten av att behålla stipendier för en bredare grupp internationella studenter för att stödja mångfald. Utredningar har pekat på att stipendier attraherar fler avgiftsbetalande studenter och ger positiva effekter både för utbildningens kvalitet och samhällsekonomin.

I utredningen *Ökad attraktionskraft för kunskapsnationen Sverige – slutbetänkande* (SOU 2018:78) föreslogs flera insatser för att stärka Sveriges internationella attraktivitet inom högre utbildning, inklusive ett program för flaggskeppsstipendier kopplat till framstående forskningsmiljöer och ett nytt stipendieprogram för bilaterala samarbeten mellan nationer.

Utredningen föreslog även att de stipendiemedel som UHR fördelar till lärosäten skulle fördubblas från 60 till 120 miljoner kronor. Dessa stipendier, avsedda för särskilt kvalificerade studenter oavsett ursprungsland, skulle kunna användas för nedsättning av studieavgifter och bidrag till levnadsomkostnader. Förslaget innebar därmed en förstärkning av ett befintligt program snarare än inrättandet av ett nytt.

Dessa åtgärder bedömdes kunna stärka Sveriges attraktivitet som studienation och förbättra både de ekonomiska och strategiska förutsättningarna för högre utbildning och arbetsmarknaden i stort. Regeringen har ännu inte presenterat någon proposition som direkt svarar på de här delarna av utredningen (SOU 2018:78).

2.3. Utvärdering av studieavgiftsreformen

Flera studier och artiklar har analyserat effekterna av studieavgiftsreformen. Dessa visar bland annat att antalet internationella studenter minskade direkt i anslutning till när studieavgifterna infördes 2011, men att antalet internationella studenter idag är på nivåer som innan reformen.

2.3.1. Efter en initial nedgång av studenter har inflödet ökat

Forskarna Per A. Nilsson och Lars Westin från Umeå universitet reflekterar i artikeln *Ten years after. Reflections on the introduction of tuition fees for some international students in Swedish post-secondary education* (2024) över effekterna av reformen som införde studieavgifter för studenter från länder utanför EES och Schweiz. Efter en initial minskning av internationella studenter har antalet långsamt återhämtat sig och nått nivåer som liknar tiden före reformen. Vissa lärosäten har också ökat sina intäkter, där studieavgifter numera kan stå för över 10 procent av den totala inkomsten.

Trots att andelen internationella studenter fortfarande är relativt liten, bidrar de väsentligt till utbildningens kvalitet och mångfald. Sverige förblir ett attraktivt studieland, men reformens långsiktiga effekter kräver ytterligare tid för att utvärderas. Forskarna menar att det kan ta 10–20 år innan en heltäckande bild av reformens konsekvenser på högre utbildning blir tydlig. Samtidigt har reformen medfört nya utmaningar. Universiteten har behövt investera i nya system och processer för att hantera betalningar, stipendier och kommunikationen med internationella studenter, vilket har lett till ökade finansiella och administrativa bördor. Det finns också en oro bland internationella studenter över att betala samma studieavgifter för onlinekurser som för traditionella campusbaserade utbildningar, vilket kan påverka deras uppfattning om utbildningens värde. Dessutom skapade globala faktorer såsom pandemier och politiska förändringar osäkerhet i rekryteringen av internationella studenter. (Per A. Nilsson och Lars Westin, 2024).

Forskarna föreslår att framtida forskning bör undersöka hur reformen har påverkat universitetens syn på utbildning – är det en offentlig eller privat vara? De betonar också vikten av att studera hur svenska lärosäten har anpassat sig till ett mer avgiftsbaserat och internationaliserat utbildningssystem (Per A. Nilsson och Lars Westin, 2024).

2.3.2. Få tecken på missbruk av uppehållstillstånd, men brister i systemet försvårar måluppfyllelse

Riksrevisionen granskade effektiviteten i systemet för antagning och utbildning av tredjelandsstudenter, eftersom det fanns indikationer på att kvalitetsmålen inte uppnåddes och att systemet missbrukades av tredjelandsmedborgare. Granskningen avslutades under 2024 och visade att studenterna generellt presterade väl och var en viktig resurs för forskning och kompetensförsörjning. Det fanns inga tydliga tecken på omfattande missbruk av uppehållstillstånd för studier, även om vissa studenter etablerade sig i låglöneyrken, vilket inte var systemets syfte. Samtidigt fanns brister i systemet som försvårade uppfyllandet av dessa mål. (Riksrevisionen, 2024).

Riksrevisionen identifierade utmaningar, såsom långa handläggningstider hos Migrationsverket och bristande nationell uppföljning av studieresultat, vilket försvårade rekrytering och kvalitetssäkring. Lärosätena möttes också av svårigheter med att säkerställa att studenter hade tillräckliga förkunskaper, vilket påverkade utbildningskvaliteten.

Vidare konstaterade Riksrevisionen att lärosätenas dimensionering av internationella utbildningar behövde justeras för att bättre anpassas till verksamhetsmålen. Ekonomiska frågor, såsom otydliga principer för återbetalning av studieavgifter, var ytterligare ett område med förbättringsbehov. (Riksrevisionen, 2024).

För att stärka systemets effektivitet lämnade Riksrevisionen flera rekommendationer, bland annat att regeringen tydliggjorde regelverket för återbetalningar, att lärosätena bättre följde upp studentresultat och att Migrationsverket förbättrade bedömningen av anknytningen mellan studenter och deras anhöriga. Riksrevisionens slutsats var att systemet fungerade, men inte fullt ut effektivt, och att förbättringar krävdes för att nå de uppsatta målen (Riksrevisionen, 2024).

Riksrevisionens slutsats att det saknas tecken på omfattande missbruk av uppehållstillstånd för studier har även stöd i en rapport från UKÄ samma år. Där konstateras att freemover-studenter generellt har högre kvarvaro på sin utbildning och högre examensfrekvens än svenska studenter. (UKÄ 2024).

3. Systematisering av UHR:s stipendieprogram för studieavgiftsskyldiga studenter (SAS)

UHR ansvarar för stipendieprogrammet för studieavgiftsskyldiga studenter (SAS), som regleras enligt förordning (2010:718). Programmet inrättades i samband med reformen som införde studieavgifter för tredjelandsstudenter (proposition 2009/10:65) och syftar till att "främja rekryteringen av särskilt kvalificerade studieavgiftsskyldiga studenter" till svenska universitet och högskolor.

Stipendierna riktar sig till studenter från länder utanför EU/EES och Schweiz, som är skyldiga att betala studieavgifter för högre utbildning i Sverige. Medlen beviljas direkt till svenska lärosäten, som i sin tur använder dem för att täcka hela eller delar av studieavgifterna för utvalda studenter.

Regeringen lyfte i proposition 2009/10:65 fram vikten av att Sverige förblir en attraktiv studienation och att den högre utbildningen håller hög kvalitet i internationell jämförelse. Stipendieprogrammet är en del av de insatser som syftar till att säkerställa att ekonomiska hinder inte begränsar rekryteringen av de mest kvalificerade studenterna och att svenska lärosäten kan konkurrera om internationella talanger. Programmet ska bidra till att öka internationaliseringen i svensk högre utbildning och skapa en mer kvalificerad och diversifierad studentgrupp. Genom att attrahera särskilt kvalificerade studenter från tredjeländer kan det stärka utbildningens kvalitet och Sveriges ställning som kunskapsnation i en internationell kontext (Prop. 2009/10:65).

3.1. Övergripande systematisering

Mellan 2013 och 2024 har:

- **6 777 stipendier** beviljats till studenter, genom att lärosätena har gjort en nedsättning av studieavgifter,
- stipendiaterna från **104 olika länder** tagit del av programmet,
- stipendiaterna bedrivit studier vid **35 svenska lärosäten**.

Totalt har **722 miljoner kronor** beviljats till svenska lärosäten för att finansiera stipendier till studieavgiftsskyldiga studenter.

3.2. Ekonomisk översikt

I följande avsnitt beskriver vi hur SAS har utvecklats över tid med fokus på ansökta och beviljade medel. Systematiseringen visar bland annat att det finns en stor variation i ansökt och beviljat belopp mellan de olika lärosätena samt att genomsnittliga avgiftstäckningen för stipendiaterna successivt minskat fram till 2024.

3.2.1. Utveckling och fördelning av ansökta och beviljade stipendiemedel

Regeringen tilldelar årligen UHR 60 miljoner kronor för att finansiera internationella stipendier som delas ut till svenska lärosäten. Under perioden 2013–2024 har detta resulterat i ett sammanlagt anslag på 722 miljoner kronor.

Stora variationer i beviljade medel mellan lärosäten

De beviljade beloppen från UHR till lärosätena har under perioden 2013–2024 fördelats på 36 lärosäten, vilket finansierat 6777 stipendier². Det finns samtidigt stora skillnader i de tilldelade beloppen. Tre lärosäten har mottagit mellan 60 och 80 miljoner kronor vardera och tillsammans beviljat 1 503 stipendier. Till jämförelse har de tre lärosäten som fått minst – under en miljon kronor – endast kunnat dela ut sex stipendier (se Tabell 1). De sex lärosäten som fått mest står för hälften av det totala beloppet, medan resterande 50 procent fördelats på 31 andra lärosäten.

Tabell 1: Beviljat belopp, andel av UHR:s budget och antal stipendier per lärosäte totalt under perioden 2013–2024, sorterad efter beviljat.

Lärosäte	Beviljat	Andel av budget	Antal stipendier
Lunds universitet	86 364 168	12%	539
KTH Kungliga Tekniska högskolan	86 125 714	12%	610
Uppsala universitet	61 253 028	8%	354
Chalmers tekniska högskola	57 349 745	8%	306
Linnéuniversitetet	38 569 042	5%	371
Stockholms universitet	32 819 871	5%	206
Högskolan i Jönköping	32 562 638	5%	607
Göteborgs universitet	31 435 656	4%	139
Blekinge Tekniska Högskola	31 375 947	4%	612
Linköpings universitet	27 176 687	4%	503
Umeå universitet	23 407 950	3%	191
Högskolan i Halmstad	22 116 215	3%	401
Malmö universitet	17 068 643	2%	133
Karolinska Institutet	16 281 981	2%	54
Högskolan Väst	15 724 859	2%	308
Högskolan i Gävle	14 247 915	2%	133
Högskolan Dalarna	13 674 119	2%	282
Stockholms konstnärliga högskola ³	11 199 228	2%	15
Högskolan i Skövde	10 881 142	2%	203
Mälardalens universitet	9 932 364	1%	82
SLU Sveriges Lantbruksuniversitet	9 799 960	1%	42
Högskolan i Borås	8 618 899	1%	75
Högskolan Kristianstad	8 161 773	1%	233
Örebro universitet	7 585 970	1%	49
Handelshögskolan i Stockholm	7 432 092	1%	51
Konstfack	6 789 730	1%	13
Luleå tekniska universitet	6 592 948	1%	80
Kungl. Konsthögskolan	6 485 557	1%	23
Mittuniversitetet	6 341 356	1%	65
Kungl. Musikhögskolan	4 591 972	1%	10
Södertörns högskola	3 800 885	1%	40
Karlstads universitet	3 593 026	0%	21
Försvärshögskolan	1 427 300	0%	20
Gymnastik- och idrottshögskolan	579 000	0%	5
Beckmans Designhögskola	540 000	0%	1
Röda Korsets högskola	292 421	0%	0
Genomsnitt	20 061 106	3%	188
Totalt	722 199 801	100%	6 777
Lägsta	292 421	0%	1
Högsta	86 364 168	12%	612

² Röda Korsets Högskola beviljades medel läsåret 2018/2019 men data över beviljade stipendier saknas. Antalet lärosäten med rapporterade stipendier uppgår därför till 35.

³ Dans- och Cirkushögskolan, Operahögskolan i Stockholm och Stockholms dramatiska högskola sammanslogs 2014 till Stockholms konstnärliga högskola. I rapporteringen redovisas även stipendier beviljade innan sammanslagningen under detta namn, vilket innebär att den nya beteckningen används genomgående.

Beviljade medel koncentrerat till få länder

Under perioden 2013–2024 har lärosätena beviljat stipendier fördelade på 104 länder. Totalt har 838 miljoner kronor beviljats, men detta inkluderar återkrav som lärosätena återinvesterat för nya stipendiater. Tabell 2 visar hur de beviljade medlen fördelats på stipendiater från de 37 länder där lärosätena beviljat stipendier för över 3 miljoner kronor totalt.

Stipendiater från Kina, Indien och Pakistan har fått cirka 43 procent av de beviljade medlen, vilket motsvarar över 350 miljoner kronor och 3 222 stipendier. Iran, USA och Bangladesh har vardera mottagit mellan 30 och 50 miljoner kronor och står tillsammans för ungefär 15 procent av den totala summan.

Resterande länder i tabellen har mottagit mindre belopp och därmed finansierat färre stipendier. Exempelvis har Vietnam, Indonesien och Thailand mottagit cirka 11 miljoner kronor vardera, vilket har finansierat mellan 65 och 93 stipendier per land. De 67 länder som fått minst medel har tillsammans mottagit 68 miljoner kronor, vilket motsvarar 8 procent av det totala beloppet och har finansierat 473 stipendier. Detta visar att en stor del av medlen koncentreras till vissa länder, medan många andra får.

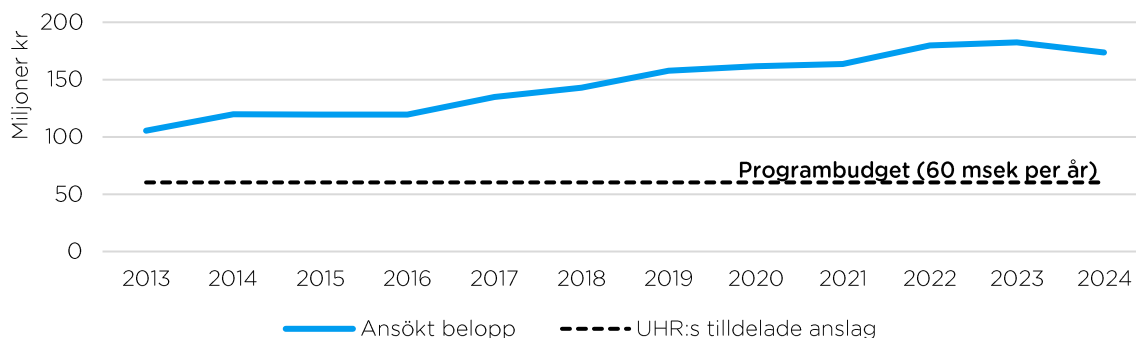
Tabell 2: Beviljat totalt genom lärosätena, genomsnittligt beviljat per stipendium och antal stipendier per land med över 3 miljoner kronor beviljat, totalt under perioden 2013–2024, sorterat på beviljat totalt.

Land	Beviljat totalt	Andel av beviljat totalt	Antal stipendier
Kina	155 542 270	19%	1 220
Indien	133 834 803	16%	1 399
Pakistan	62 886 310	8%	603
Iran	45 154 131	5%	372
USA	41 595 790	5%	275
Bangladesh	39 805 168	5%	281
Nigeria	31 307 266	4%	274
Turkiet	23 863 990	3%	184
Mexiko	20 882 016	2%	133
Sri Lanka	19 284 373	2%	161
Ryssland	15 680 740	2%	116
Ghana	15 422 955	2%	127
Colombia	14 114 418	2%	76
Vietnam	11 702 427	1%	93
Indonesien	11 446 225	1%	66
Thailand	11 093 850	1%	65
Kanada	11 085 337	1%	91
Sydkorea	9 755 487	1%	64
Ukraina	8 899 360	1%	66
Brasilien	8 036 399	1%	65
Egypten	7 867 600	1%	56
Etiopien	6 765 100	1%	54
Taiwan	6 614 337	1%	32
Kamerun	5 879 150	1%	58
Storbritannien och Nordirland	5 765 053	1%	33
Kenya	5 052 975	1%	43
Uganda	4 812 412	1%	35
Serbien	4 310 615	1%	21
Peru	4 102 895	0%	28
Nepal	4 049 750	0%	51
Japan	3 959 616	0%	27
Zimbabwe	3 857 175	0%	27
Australien	3 495 000	0%	19
Libanon	3 327 700	0%	26
Azerbajdzjan	3 245 350	0%	19
Sydafrika	3 084 500	0%	24
Singapore	3 082 952	0%	20
Totalt (över 3 MSEK beviljat)	770 665 495	92%	6 304
Övriga länder (mindre än 3 MSEK beviljat)	68 278 364	8%	473
Totalt	838 943 859	100%	6777

Ökande efterfrågan på stipendiemedel inom programmet

Mellan 2013 och 2024 har lärosätena ansökt om totalt cirka 1,7 miljarder kronor, vilket är mer än dubbelt så mycket som det faktiska anslaget (se Figur 1). Totalt har 41 procent av de ansökta beloppen beviljats under perioden. Skillnader i lärosätenas rutiner och beräkningsmetoder påverkar hur mycket medel de ansöker om, vilket bidrar till variationen i ansökta belopp. Trots dessa skillnader har ansökningarna ökat med 65 procent från 2013 till 2024. Detta visar på en stadig och växande efterfrågan på medel, samtidigt som programmets budget har varit oförändrad sedan det skapades 2011. (se Figur 1).

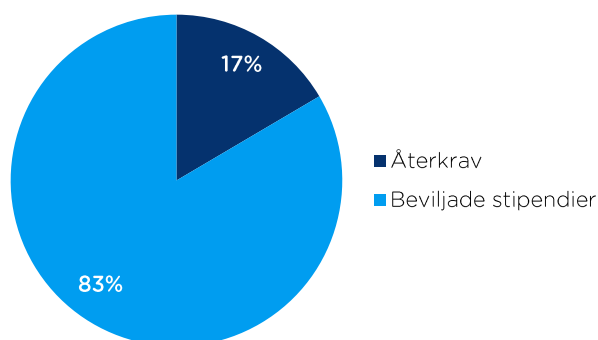
Figur 1. Ansökt belopp och budget under perioden 2013–2024

Antalet återkrav har minskat succesivt sedan 2018

Under perioden 2013–2024 har totalt 1 120 återkrav rapporterats av lärosätena till UHR. Detta motsvarar 17 procent av de 6 777 beviljade stipendierna, vilket innebär att ungefär 1 av 6 stipendier leder till återkrav (se Figur 2). Återkrav uppstår när en stipendiat avbryter sina studier eller på annat sätt inte uppfyller villkoren för stipendiet. Lärosätena ansvarar för att rapportera återkraven till UHR, men hanterar själva återkrävda medel och återinvesterar dem i programmet genom att finansiera stipendier till nya studenter.

Figur 2 Andel återkrav av totalt antal beviljade stipendier under perioden 2013–2024

Antalet återkrav var som högst 2018 men har minskat sedan dess, vilken kan tyda på att rutinerna har förbättrats och/eller att stipendiaterna i högre grad fullföljer sina studier. Att lärosätena kan omfördela dessa medel direkt, utan att de först återförs till UHR för ny fördelning, är en stor fördel eftersom det förenklar administrationen och effektiviserar användning av resurserna. Även om det inte nödvändigtvis leder till en ökning av antalet stipendiater kan det bidra till att främja rekryteringen av särskilt kvalificerade studieavgiftsskyldiga studenter.

Tabell 3: Återkrav för samtliga lärosäten under perioden 2013–2024

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Återkrav (MSEK)	4,8	6,0	9,6	11,6	2,3	14,9	8,9	6,1	9,6	12,0	11,6	5,9
Genomsnittligt återkrav (tsek)	134	84	85	102	58	90	76	76	91	112	105	99

Antal återkrav	36	72	113	114	39	166	117	80	106	107	111	59
-----------------------	----	----	-----	-----	----	-----	-----	----	-----	-----	-----	----

Majoriteten av lärosätena har rapporterat återbetalningar eller återkrav

Under perioden 2013–2024 rapporterade 30 av 35 svenska lärosäten återbetalningar eller återkrav kopplade till beviljade medel (se Tabell 4.). Den totala summan av återkrav uppgår till 103 miljoner kronor, vilket motsvarar 14 procent av det totala beviljade beloppet på 722 miljoner kronor. Återkrav utgör sannolikt en administrativ belastning i stipendiehanteringen, och vissa lärosäten har betydligt högre andel återkrav än andra. Detta kan bero på skillnader i hur lärosätena har utformat sina system för hantering av stipendiemedel, variationer i studenters genomströmning eller olikheter i administrativa rutiner. Jämfört med de större lärosätena tenderar lärosäten med färre stipendiater eller med specialinriktningar (t.ex. konstnärliga) att ha lägre återkrav och därmed en mer stabil studentgenomströmning (se Tabell 4.). Samtidigt finns lärosäten med många stipendiater som lyckas upprätthålla en låg återkravsandel, exempelvis Lunds universitet och Linköpings universitet. Det finns även fem lärosäten som inte har några rapporterade återkrav, exempelvis Gymnastik- och Idrottshögskolan, Karolinska Institutet och Konstfack. De lärosäten som saknar återkrav har i regel få stipendiater med undantag för Kungliga Tekniska Högskolan som trots sitt höga stipendieantal inte har några rapporterade återkrav.

Tabell 4: Återkrav och beviljat per lärosäte under perioden 2013–2024, sorterad efter andel återkrav

Lärosäte	Återkrav	Beviljat	Andel av beviljat	Antal återkrav	Antal stipendier	Andel av stipendier	Genomsnitt återkrav
Högskolan i Skövde	7 048 750	10 881 142	65%	91	203	45%	77 459
Blekinge Tekniska Högskola	15 260 425	31 375 947	49%	177	612	29%	86 217
Högskolan Kristianstad	3 010 500	8 161 773	37%	74	233	32%	40 682
Uppsala universitet	21 812 500	61 253 028	36%	99	354	28%	220 328
Högskolan i Gävle	4 514 375	14 247 915	32%	43	133	32%	104 985
Linnéuniversitetet	12 018 913	38 569 042	31%	89	371	24%	135 044
Försvarshögskolan	420 000	1 427 300	29%	5	20	25%	84 000
Mälardalens universitet	2 897 000	9 932 364	29%	13	82	16%	222 846
Mittuniversitetet	1 754 639	6 341 356	28%	14	65	22%	125 331
Örebro universitet	1 997 900	7 585 970	26%	15	49	31%	133 193
Högskolan i Jönköping	7 119 157	32 562 638	22%	163	607	27%	43 676
Högskolan i Halmstad	4 218 000	22 116 215	19%	90	401	22%	46 867
Högskolan i Borås	1 572 250	8 618 899	18%	24	75	32%	65 510
Karlstads universitet	564 375	3 593 026	16%	9	21	43%	62 708
Stockholms universitet	5 035 312	32 819 871	15%	33	206	16%	152 585
Södertörns högskola	523 105	3 800 885	14%	5	40	13%	104 621
Malmö universitet	1 726 250	17 068 643	10%	15	133	11%	115 083
Högskolan Väst	1 182 125	15 724 859	8%	41	308	13%	28 832
Högskolan Dalarna	980 250	13 674 119	7%	29	282	10%	33 802
Umeå universitet	1 660 913	23 407 950	7%	14	191	7%	118 637
Kungl. Musikhögskolan	255 000	4 591 972	6%	1	10	10%	255 000
Göteborgs universitet	1 504 350	31 435 656	5%	12	139	9%	125 363
Stockholms konstnärliga högskola	425 000	11 199 228	4%	1	15	7%	425 000
Chalmers tekniska högskola	1 935 000	57 349 745	3%	17	306	6%	113 824
Linköpings universitet	834 000	27 176 687	3%	20	503	4%	41 700
Lunds universitet	2 475 975	86 364 168	3%	22	539	4%	112 544
SLU Sveriges Lantbruksuniversitet	270 000	9 799 960	3%	1	42	2%	270 000
Kungl. Konsthögskolan	164 000	6 485 557	3%	1	23	4%	164 000
Handelshögskolan i Stockholm	112 500	7 432 092	2%	1	51	2%	112 500
Luleå tekniska universitet	40 000	6 592 948	1%	1	80	1%	40 000
Genomsnitt	2 952 359	20 061 106	18%	32	6094	18%	92 261
Total	103 332 564	722 199 801	14%	1120	6777	17%	3 662 339

Lägsta	40 000	1 427 300	1%	1	10	1%	28 832
Högsta	21 812 500	86 364 168	65%	177	612	45%	425 000

Antalet återkrav varierar mellan länder

Mellan 2013 och 2024 har återkrav rapporterats för stipendiaterna från 67 olika länder, med variationer både i antal och belopp. Indien har haft flest återkrav, där 190 av 1 399 stipendier har återkrävts. Pakistan har den högsta andelen, med återkrav för 256 av 602 stipendier, vilket motsvarar 43 procent. För Kina har 63 av 1 220 stipendier återkrävts. Statistiken visar att även om återkrav förekommer i många länder, är de oftast koncentrerade till ett fåtal länder med många stipendiaterna.

Tabell 5: Återkrav, beviljat totalt, andel av beviljat, antal återkrav, antal stipendier, andel återkrav av antal stipendier, genomsnittligt återkrav, för länder med över 20 stipendiaterna under perioden 2013-2024⁴. Sorterat på andel av beviljat.

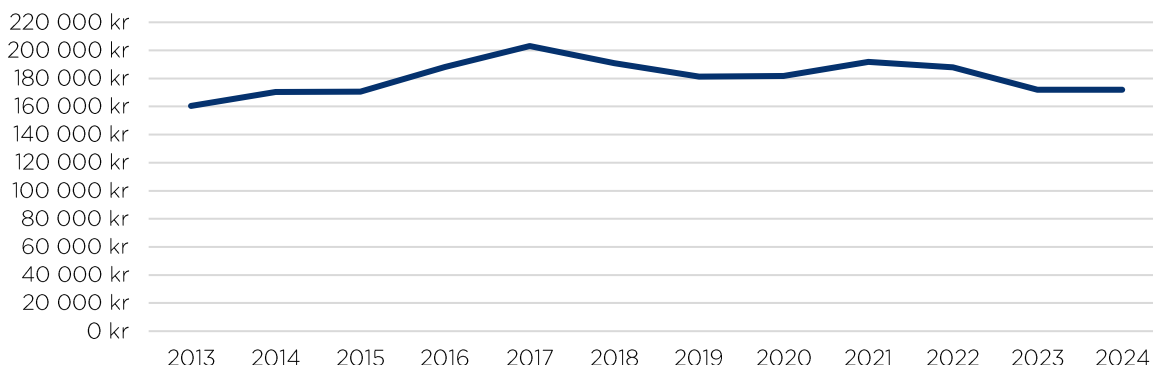
Land	Återkrav	Beviljat	Andel av beviljat	Antal stipendiaterna	Antal återkrav	Andel av stipendier	Gns. återkrav
Sudan	1 346 250	2 841 050	47%	22	9	41%	149 583
Etiopien	2 364 475	6 765 100	35%	54	17	31%	139 087
Kenya	1 667 238	5 052 975	33%	43	17	40%	98 073
Kamerun	1 930 182	5 879 150	33%	58	28	48%	68 935
Pakistan	18 883 734	62 886 310	30%	603	256	42%	73 765
Ghana	4 396 850	15 422 955	29%	127	40	31%	109 921
Nigeria	7 940 075	31 307 266	25%	274	76	28%	104 475
Bangladesh	9 347 285	39 805 168	23%	281	92	33%	101 601
Nepal	801 875	4 049 750	20%	51	9	18%	89 097
Sydafrika	572 500	3 084 500	19%	24	6	25%	95 417
Uganda	882 875	4 812 412	18%	35	10	29%	88 288
Brasilien	1 421 900	8 036 399	18%	65	11	17%	129 264
Egypten	1 287 855	7 867 600	16%	56	8	14%	160 982
Sri Lanka	3 150 087	19 284 373	16%	161	28	17%	112 503
Zimbabwe	627 500	3 857 175	16%	27	4	15%	156 875
Ryssland	1 907 400	15 680 740	12%	116	18	16%	105 967
Iran	5 270 975	45 154 131	12%	372	69	19%	76 391
Storbritannien och Nordirland	589 225	5 765 053	10%	33	4	12%	147 306
Indien	13 543 985	133 834 803	10%	1 399	190	14%	71 284
Ukraina	900 500	8 899 360	10%	66	7	11%	128 643
Thailand	1 021 250	11 093 850	9%	65	6	9%	170 208
Colombia	1 220 000	14 114 418	9%	76	6	8%	203 333
Turkiet	2 033 075	23 863 990	9%	184	18	10%	112 949
Indonesien	953 500	11 446 225	8%	66	7	11%	136 214
Vietnam	960 313	11 702 427	8%	93	10	11%	96 031
Albanien	212 500	2 647 400	8%	20	2	10%	106 250
Serbien	335 000	4 310 615	8%	21	2	10%	167 500
Libanon	196 375	3 327 700	6%	26	3	12%	65 458
Mexiko	1 116 000	20 882 016	5%	133	10	8%	111 600
Sydkorea	444 450	9 755 487	5%	64	5	8%	88 890
Kanada	430 000	11 085 337	4%	91	3	3%	143 333
USA	1 610 250	41 595 790	4%	275	17	6%	94 721
Kina	5 873 138	155 542 270	4%	1 220	63	5%	93 224
Japan	130 000	3 959 616	3%	27	1	4%	130 000
Singapore	100 000	3 082 952	3%	20	1	5%	100 000
Taiwan	108 000	6 614 337	2%	32	2	6%	54 000
Syrien	36 000	2 816 400	1%	22	1	5%	36 000
Totalt	95 612 617	768 127 100	12%	6 302	1 056	17%	4 117 168

⁴ Beviljat belopp avser lärosätenas rapporterade belopp inklusive medel som fördelats om från avbrutna stipendier. Lärosätenas beviljade belopp till stipendiaterna överstiger därför UHR:s tilldelade anslag eftersom onyttjade medel fördelats på nya stipendiaterna.

3.2.2. Studieavgifterna har varit relativt stabila över tid medan avgiftstäckning minskat

Mellan 2013 och 2024 var den genomsnittliga studieavgiften för stipendiater 181 018 kronor.⁵ Figur 3 visar hur denna avgift har varierat över tid. Siffrorna bygger på uppskattade kalkyler baserade på beviljat belopp och avgiftstäckning, vilket innebär en viss osäkerhet. Figuren visar att studieavgiften har förändrats över tid men i dag ligger på ungefär samma nivå som 2013, mellan 160 000 och 170 000 kronor. Detta är anmärkningsvärt med tanke på att konsumentprisindex (KPI) ökade med drygt 30 procent mellan 2013 och 2025, enligt Statistiska centralbyrån. Trots denna prisutveckling tycks studieavgifterna ha varit relativt oförändrade, liksom budgeten för SAS.

Figur 3: Genomsnittlig studieavgift för samtliga lärosäten över tid 2013-2014

Stipendiebelopp varierar beroende på lärosäte och utbildningskostnader

Lärosäten som delar ut många stipendier tenderar att ge mindre belopp per student, troligen på grund av fler sökande eller lägre utbildningskostnader (Tabell 6). Specialiserade lärosäten, särskilt inom konst och design, beviljar däremot ofta högre stipendier, vilket speglar deras generellt högre utbildningskostnader. Samtidigt finns skillnader även mellan lärosäten med liknande stipendievolymer. Detta tyder på att faktorer som studieavgifter och interna stipendiepolicys också påverkar fördelningen av medel.

Utöver skillnader i stipendiebelopp och studieavgifter varierar även avgiftstäckningen – alltså hur stor del av studieavgiften stipendiet täcker – mellan olika lärosäten. Vissa erbjuder stipendier som täcker hela avgiften, medan andra endast täcker en mindre del, vilket gör att studenter behöver komplettera med egna medel eller andra finansieringskällor. Dessutom skiljer sig stipendiaters genomsnittliga studietid åt, vilket påverkar hur mycket ekonomiskt stöd en student får under hela sin utbildning.

Tabell 6: Antal stipendier, genomsnittligt beviljat stipendiebelopp, studieavgift, avgiftstäckning och antal terminer, samt beviljat totalt av lärosätena under perioden 2013-2024⁶. Sorterad på antal stipendier.

Lärosäte	Antal stipendier	Gns. beviljat	Gns. studieavgift	Gns. avgiftstäckning	Gns. antal terminer	Beviljat totalt
Blekinge Tekniska Högskola	612	77 888	146 626	53%	2,9	47 667 500
KTH Kungliga Tekniska högskolan	610	152 668	152 881	100%	2,0	93 127 700
Högskolan i Jönköping	607	70 020	258 426	27%	3,9	42 501 900
Lunds universitet	539	165 163	228 644	71%	3,5	89 023 075
Linköpings universitet	503	60 042	105 363	60%	1,8	30 201 363
Högskolan i Halmstad	401	56 041	128 190	44%	2,0	22 472 500
Linnéuniversitetet	371	140 980	190 046	74%	3,1	52 303 563

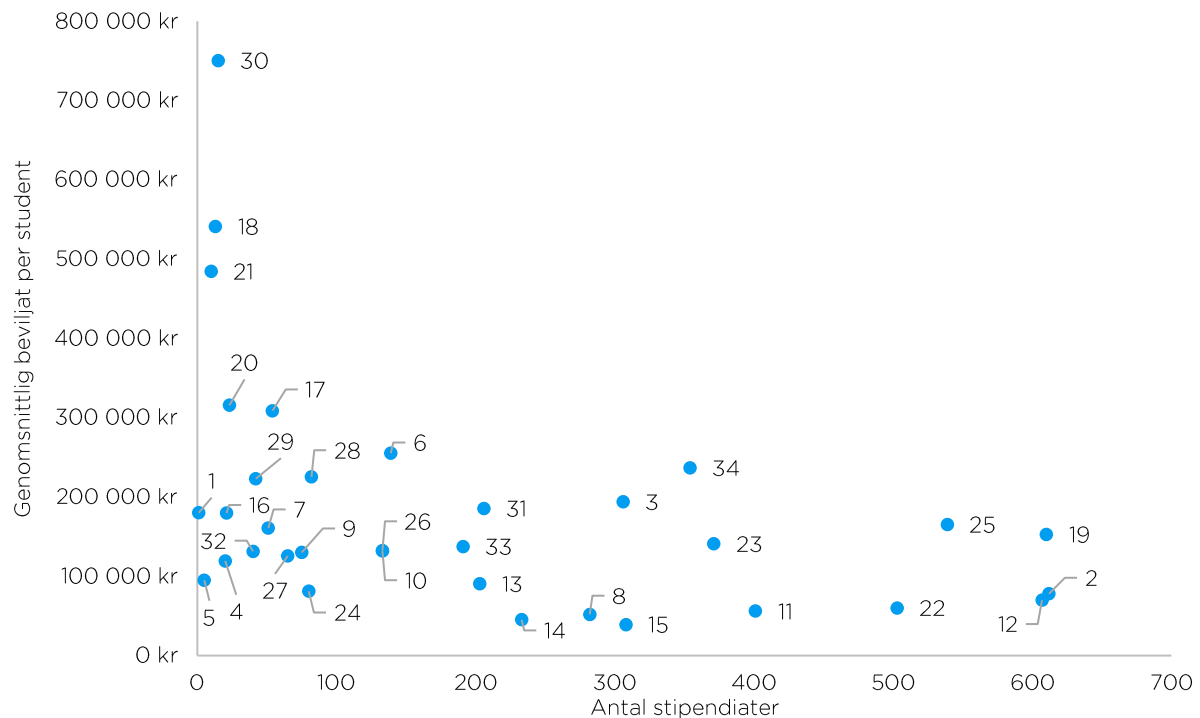
⁵ Den genomsnittliga studieavgiften på stipendiaters utbildningar speglar inte nödvändigtvis den övergripande studieavgiftsnivån vid svenska lärosäten. Vissa utbildningar och lärosäten med höga studieavgifter kan ha en begränsad stipendiefördelning, medan andra med lägre studieavgifter kan ha fler stipendier, vilket påverkar snittvärdet. Därför bör denna genomsnittssiffra tolkas med hänsyn till stipendiefördelningens inverkan på statistiken.

⁶Beviljat belopp avser lärosätenas rapporterade belopp inklusive medel som fördelats om från avbrutna stipendier. Lärosätenas beviljade belopp till stipendiaterna överstiger därför UHR:s tilldelade anslag eftersom onyttjade medel fördelats på nya stipendier.

Uppsala universitet	354	236 511	236 511	100%	3,8	83 725 000
Högskolan Väst	308	39 078	113 867	33%	3,1	12 035 875
Chalmers tekniska högskola	306	194 031	264 036	71%	3,6	59 373 500
Högskolan Dalarna	282	51 918	157 678	36%	2,5	14 640 775
Högskolan Kristianstad	233	45 184	54 904	83%	1,0	10 527 915
Stockholms universitet	206	185 402	188 358	99%	3,5	38 192 750
Högskolan i Skövde	203	90 628	181 256	50%	2,8	18 397 500
Umeå universitet	191	137 393	171 783	87%	2,3	26 242 146
Göteborgs universitet	139	255 208	256 861	100%	4,0	35 473 843
Högskolan i Gävle	133	132 021	176 285	75%	3,6	17 558 774
Malmö universitet	133	132 306	158 981	82%	3,0	17 596 650
Mälardalens universitet	82	225 293	225 293	100%	3,4	18 474 000
Luleå tekniska universitet	80	81 213	97 367	94%	1,4	6 497 000
Högskolan i Borås	75	129 986	187 508	71%	3,3	9 748 950
Mittuniversitetet	65	125 615	138 200	93%	2,7	8 165 000
Karolinska Institutet	54	308 704	318 951	96%	3,3	16 670 000
Handelshögskolan i Stockholm	51	160 735	307 353	52%	4,0	8 197 500
Örebro universitet	49	169 320	169 320	100%	3,2	8 296 656
SLU Sveriges Lantbruksuniversitet	42	222 986	222 986	100%	3,6	9 365 400
Södertörns högskola	40	131 443	145 200	91%	2,9	5 257 700
Kungl. Konsthögskolan	23	315 632	315 632	100%	2,1	7 259 535
Karlstads universitet	21	179 762	179 762	100%	3,5	3 775 000
Försvärshögskolan	20	119 390	135 140	93%	2,5	2 387 800
Stockholms konstnärliga högskola	15	750 189	750 189	100%	3,1	11 252 840
Konstfack	13	541 077	541 077	100%	4,0	7 034 000
Kungl. Musikhögskolan	10	484 500	484 500	100%	3,8	4 845 000
Gymnastik- och idrottshögskolan	5	95 030	95 030	100%	1,0	475 149
Beckmans Designhögskola	1	180 000	180 000	100%	2,0	180 000
Totalt	6 777	123 793	181 018	68%	2,9	838 943 859

Figur 4 illustrerar relationen mellan genomsnittligt beviljat stipendiebelopp och antalet stipendiater per lärosäte. En tydlig trend är att lärosäten med höga studieavgifter ofta har färre stipendiater men högre stipendiebelopp. Till exempel har Stockholms konstnärliga högskola, Konstfack och Kungl. Musikhögskolan mycket höga studieavgifter men ett begränsat antal stipendiemottagare, vilket innebär att varje stipendiat får ett relativt högt belopp. I jämförelse har Högskolan i Jönköping, Lunds universitet och Blekinge Tekniska Högskola många stipendiater men lägre genomsnittliga stipendiebelopp. Det kan bero på lägre studieavgifter och/eller nivå på nedsättning av studieavgifter. Denna variation visar att stipendiebeloppen inte enbart styrs av studieavgifter, utan även av interna fördelningsprinciper och lärosätenas ekonomiska prioriteringar.

Figur 4: Genomsnittlig beviljad studieavgift och antalet stipendiater per lärosäte, totalt under perioden 2013–2024

Tabell 7: Översikt lärosätenas datapunkter i Figur 5.

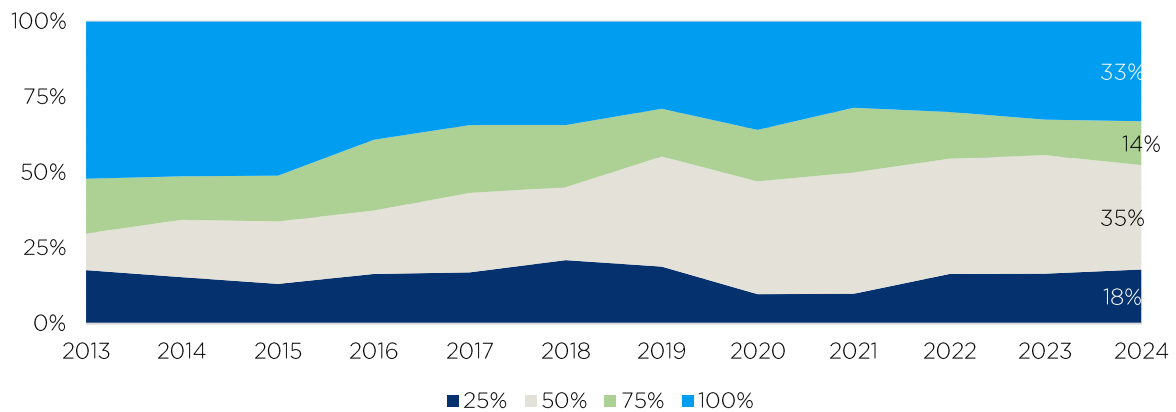
Lärosäte	#	Lärosäte	#
Beckmans Designhögskola	1	Konstfack	18
Blekinge Tekniska Högskola	2	KTH Kungliga Tekniska högskolan	19
Chalmers tekniska högskola	3	Kungl. Konsthögskolan	20
Försvarshögskolan	4	Kungl. Musikhögskolan	21
Gymnastik- och idrottshögskolan	5	Linköpings universitet	22
Göteborgs universitet	6	Linnéuniversitetet	23
Handelshögskolan i Stockholm	7	Luleå tekniska universitet	24
Högskolan Dalarna	8	Lunds universitet	25
Högskolan i Borås	9	Malmö universitet	26
Högskolan i Gävle	10	Mittuniversitetet	27
Högskolan i Halmstad	11	Mälardalens universitet	28
Högskolan i Jönköping	12	SLU Sveriges Lantbruksuniversitet	29
Högskolan i Skövde	13	Stockholms konstnärliga högskola	30
Högskolan Kristianstad	14	Stockholms universitet	31
Högskolan Väst	15	Södertörns högskola	32
Karlstads universitet	16	Umeå universitet	33
Karolinska Institutet	17	Uppsala universitet	34

Antalet stipendier med full kostnadstäckning har minskat

Andelen stipendier vars studieavgift täcks till 100 procent av stipendiemedlen har minskat sedan 2013. Samtidigt har andelen stipendier vars avgift täcks till cirka 50 procent ökat under samma period. I grafen i figur 6 visas avgiftstäckningen kategoriserad i fyra nivåer:

- Stipendier som täcker upp till 25 % av studieavgiften.
- Stipendier som täcker över 25 % men mindre än 50 %.
- Stipendier som täcker över 50 % men mindre än 75 %.
- Stipendier som täcker över 75 % upp till 100 %.

Figur 5: Avgiftstäckning för samtliga lärosäten över tid 2013–2024

Mellan 2013 och 2015 utgjorde ungefär hälften av alla beviljade stipendier sådana som täckte 100 procent av studieavgifterna, medan den andra hälften bestod av stipendier med en avgiftstäckning på upp till 50 procent.

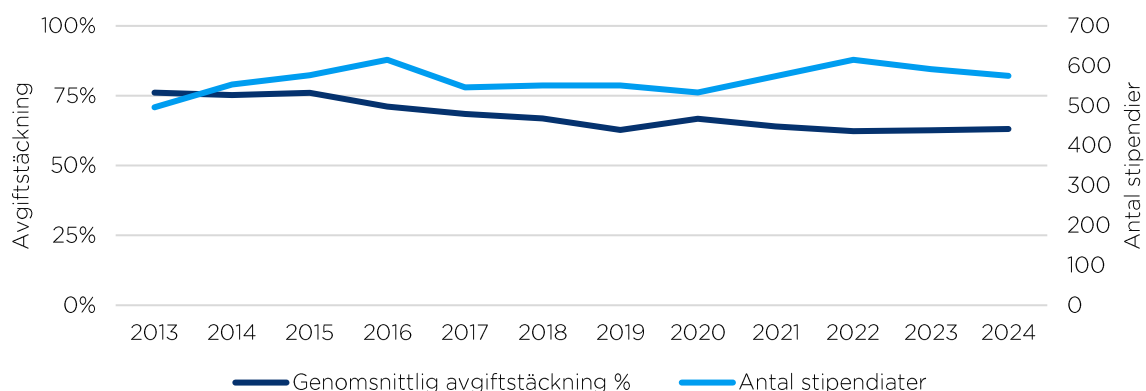
Sedan 2015 har andelen stipendier med full avgiftstäckning minskat successivt, till förmån för stipendier med lägre täckning. Från och med 2019 har andelen 100-procentiga stipendier stabiliserat sig på ungefär 30 procent. Under samma period har stipendier med 50-procentig avgiftstäckning ökat markant, från cirka 20 procent under perioden 2013–2015 till att utgöra cirka 35 procent av samtliga stipendier.

Minskad avgiftstäckning leder till att fler stipendier till avgiftsskyldiga studenter kan delas ut

Under perioden 2013–2024 har den genomsnittliga avgiftstäckningen – det vill säga hur stor del av studieavgiften som täcks av det beviljade stipendiet – varit 68 procent. Sedan 2013 har avgiftstäckningsgraden minskat med 13 procent.

Antalet stipendiater har ökat med 16 procent trots att det beviljade stipendiet täcker en mindre del av utbildningskostnaderna per student. Den minskade avgiftstäckningen har gjort det möjligt för fler studenter kan ta del av stipendiemedlen och därmed studera i Sverige.

Figur 6: Genomsnittlig avgiftstäckning och antal stipendier under perioden 2013–2024

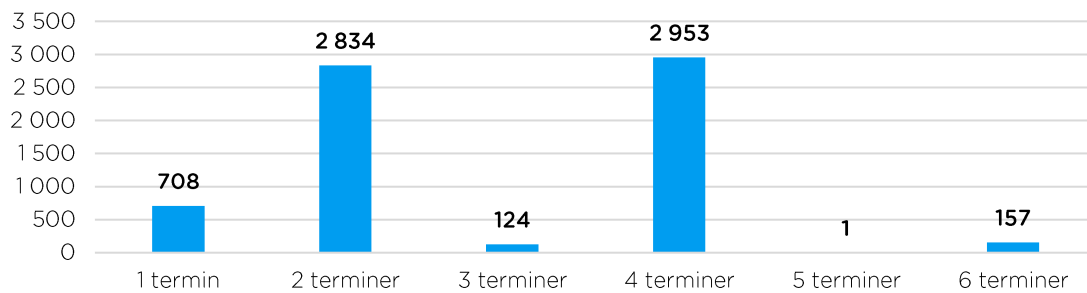

De flesta stipendiater studerar två eller fyra terminer

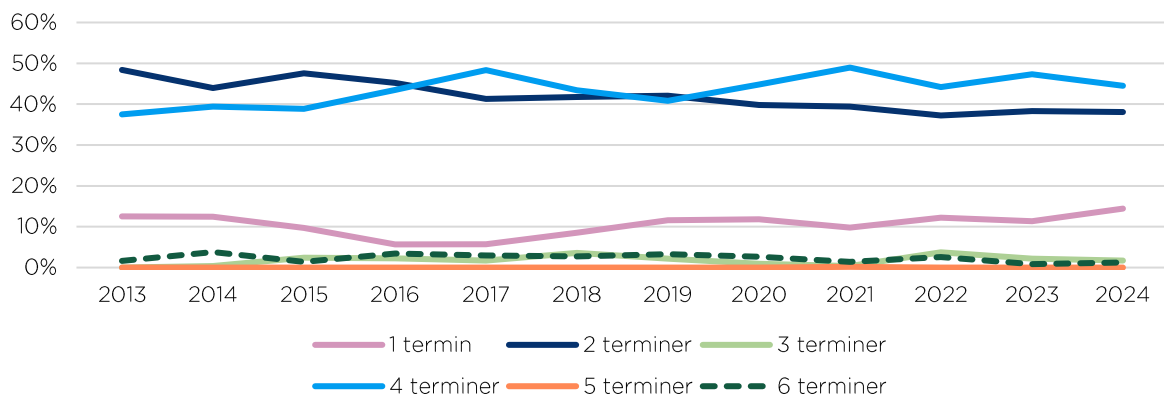
De flesta stipendier som beviljats under perioden 2013–2024 har gällt studier på två eller fyra terminer. Detta är förväntat, eftersom majoriteten av de avgiftsskyldiga studenterna i Sverige läser ettåriga eller tvååriga magister- och masterprogram. Av alla stipendier beviljade mellan 2013 och

2024 gällde 42 procent två terminer och 44 procent fyra terminer. Över tid har stipendier för tre eller fler terminer ökat, medan andelen för två terminer har minskat (Figur 8).

Figur 7: Antal beviljade terminer per stipendium under perioden 2013-2024

Figur 8: Andel stipendier utifrån antal beviljade terminer per år under perioden 2013-2024

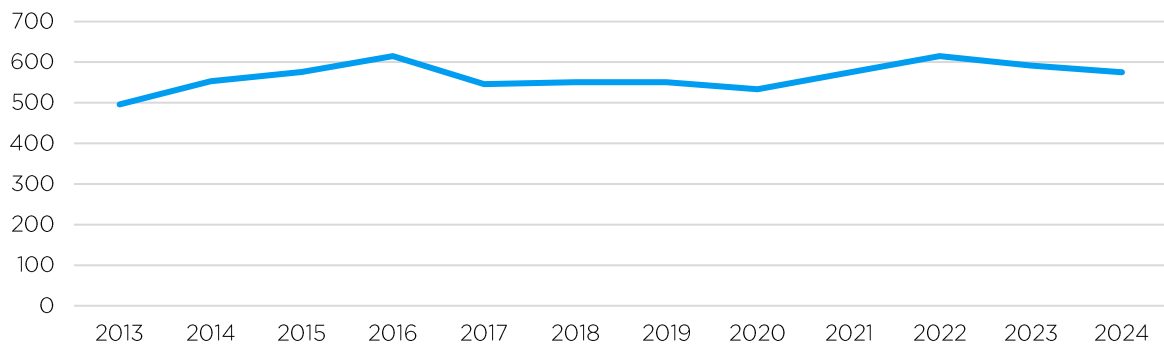
3.3. Stipendiater

I följande avsnitt redovisar vi statistik om antalet stipendiater, deras könsfördelning, ursprungsländer och fördelning mellan svenska lärosäten. Kapitlet visar på en ökning av antalet stipendiater, en jämnare könsfördelning från 2019 samt förändringar i den geografiska fördelningen, med fler stipendiater från Afrika samt lägre medelinkomstländer.

3.3.1. Antal stipendiater har ökat något sedan 2013

Sedan 2013 har antalet stipendiater ökat med 16 procent fram till 2024 (Figur 9). Denna ökning kan i första hand förklaras av en minskning i avgiftstäckningen. Sedan 2017 har även antalet stipendier som endast täcker en termin ökat, vilket också kan ha bidragit till att fler kunnat tilldelas stipendier (Figur 8). Det är dock värt att notera att även längre stipendier, som fyra-terminsstipendier, har ökat under samma period. Det kan indikera att ökningens takt hade varit ännu större om inte en viss förskjutning mot längre stipendier också skett.

Figur 9: Antal beviljade stipendier per år under perioden 2013–2024

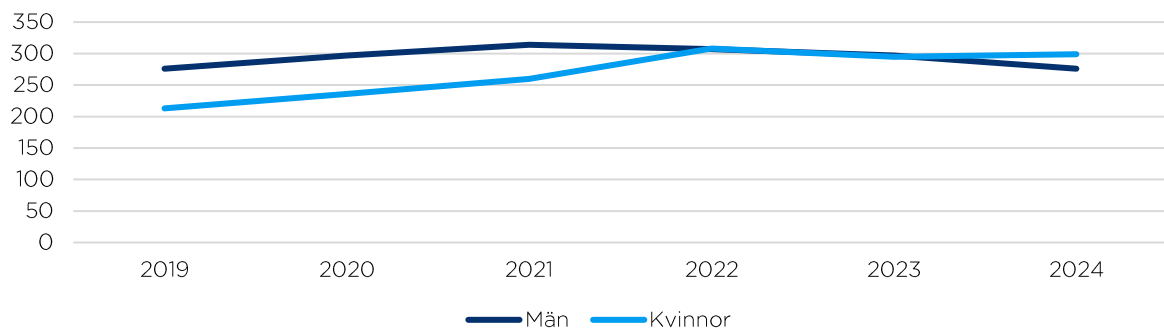
Tabell 8: Antal beviljade stipendier per år under perioden 2013–2024

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totalt
Antal elever	496	553	576	615	546	551	551	533	574	615	592	575	6 777

3.3.2. Jämn fördelning av stipendier mellan kvinnor och män

Mellan 2019 och 2024 beviljades stipendier till 1 767 män och 1 611 kvinnor. År 2019 var det fler män som fick stipendier, men fördelningen har successivt jämnats ut. Sedan 2023 har fler kvinnor än män beviljats stipendium. Det skulle vara intressant att i framtida studier jämföra beviljandegraden med antalet ansökningar till lärosätena. På grund av begränsningar i tillgängliga data omfattar statistiken över könsfördelningen endast åren 2019 till 2024.

Figur 10 Antal stipendier utifrån kön under perioden 2019–2024

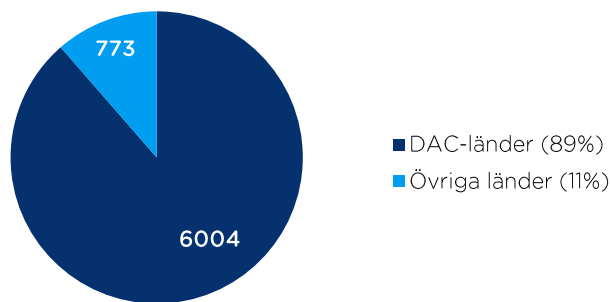
Tabell 9: Antal och andel stipendier utifrån kön per år under perioden 2019–2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totalt
Kvinnor	213	236	260	308	295	299	1 611
Män	276	297	314	307	297	276	1 767
Kvinnor % andel	44%	44%	45%	50%	50%	52%	48%
Män % andel	56%	56%	55%	50%	50%	48%	52%

3.3.3. Majoriteten av stipendierna kommer från DAC-länder

Under perioden 2013–2024 har 89 procent av stipendierna haft medborgarskap i så kallade DAC-länder, som är länder som klassificeras som möjliga mottagare av utvecklingsbistånd enligt OECD:s Development Assistance Committee (DAC). Andelen stipendier från DAC-länder har varit stabil över tid, med endast små variationer. I genomsnitt har 11 procent av stipendierna kommit från andra länder utanför DAC-gruppen.

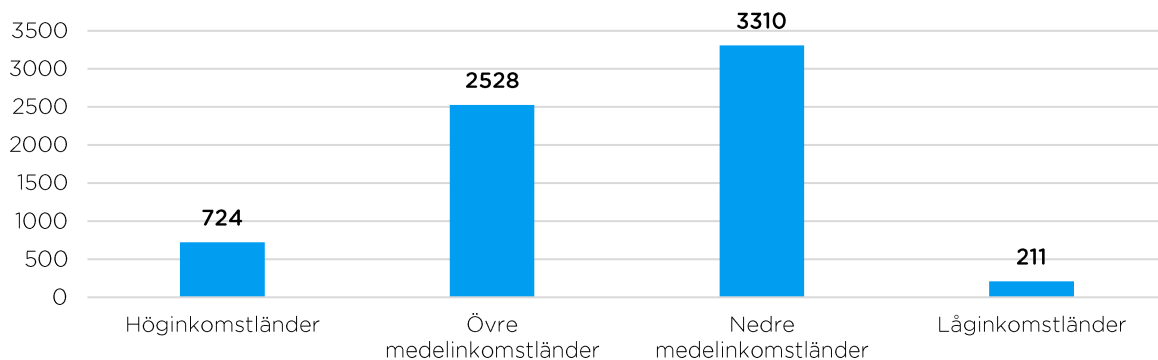
Figur 11 Stipendier från DAC-länder respektive övriga länder totalt under perioden 2013–2024

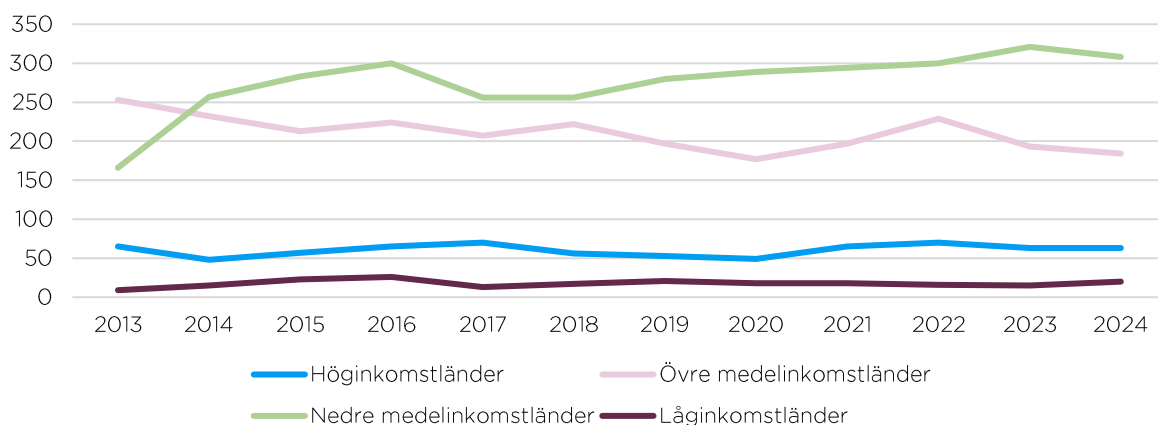
Antalet stipendier från lägre medelinkomstländer ökar

Figur 12 illustrerar hur det totala antalet stipendier fördelar sig utifrån medborgarskapslandets ekonomiska gruppering enligt Världsbankens klassificering. Under perioden 2013–2014 har antalet stipendier från länder med övre medelinkomst (markerade med rosa linje) minskat, vilket framgår av figur 13. Samtidigt har antalet stipendier från länder med lägre medelinkomst (grön linje) ökat, vilket indikerar en förändring i fördelningen av stipendier över olika ekonomiska grupper.

Figur 12: Stipendier utifrån ekonomisk gruppering totalt under perioden 2013–2024

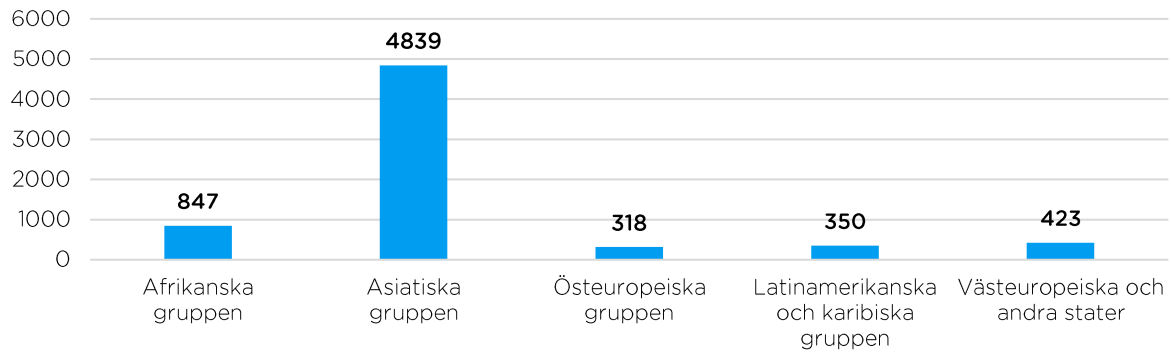
Figur 13: Stipendier utifrån ekonomisk gruppering, per år under perioden 2013–2024

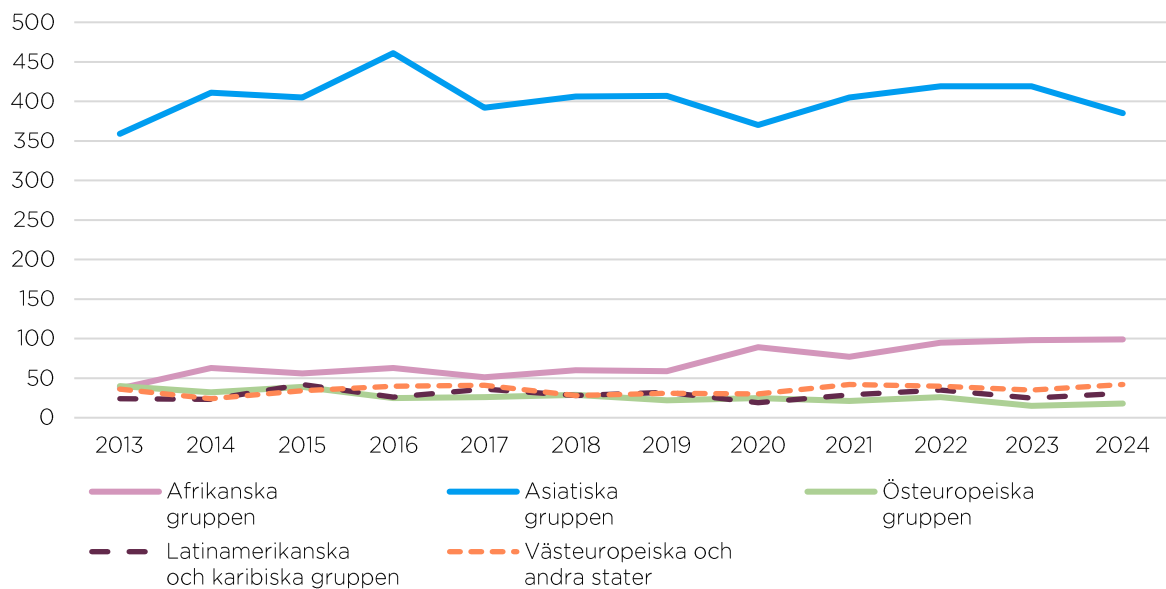
Asien och Stillahavsregionen har flest stipendiater, men antalet från Afrika ökar

Den klart största andelen stipendiater kommer från Asien och Stillahavsregionen. Samtidigt har antalet stipendiater från Afrika ökat kontinuerligt sedan 2013, vilket markerar en tydlig förändring i fördelningen av stipendier över tid.

Figur 14 Stipendiater utifrån geografisk gruppering under perioden 2013-2024

Figur 15: Stipendiater utifrån geografisk gruppering, per år under perioden 2013-2024

Indien toppar listan över stipendiater

Under perioden 2013-2024 har studenter från totalt 104 olika länder beviljats stipendier. Indien har haft flest stipendiater under denna tid, följt av Kina och Pakistan som de näst vanligaste medborgarskapsländerna.

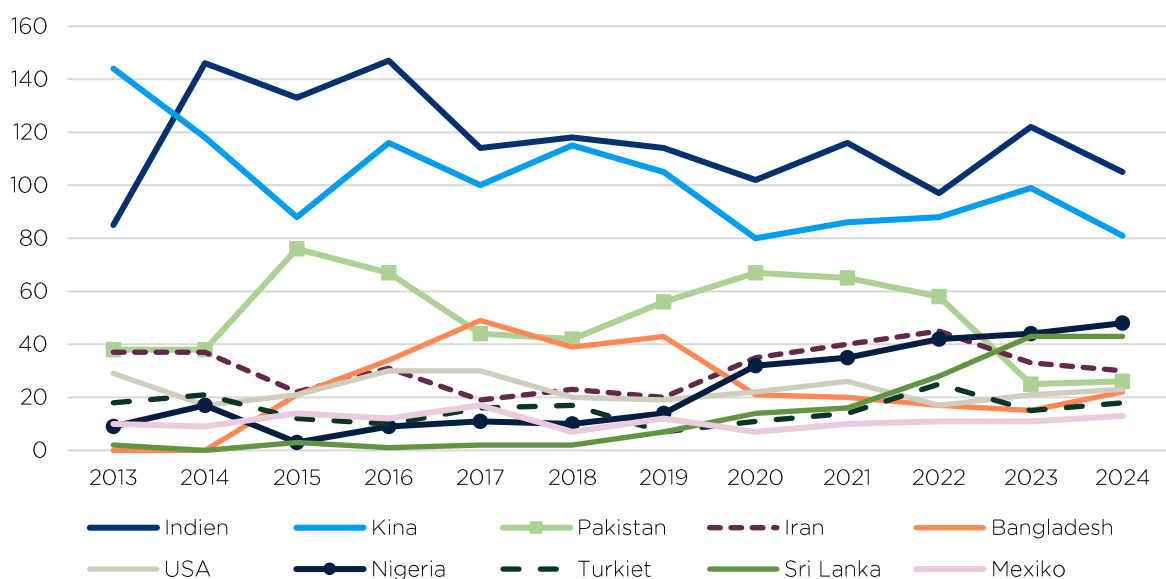
Tabell 10: Antal stipendiater per land totalt, år 2024 och år 2013

Totalt 2013-2024		2024		2013	
Land	Antal	Land	Antal	Land	Antal
Indien	1 399	Indien	105	Kina	144
Kina	1 220	Kina	81	Indien	85
Pakistan	602	Nigeria	48	Pakistan	38
Iran	372	Sri Lanka	43	Iran	37
Bangladesh	281	Iran	30	USA	29
USA	275	Pakistan	26	Turkiet	18
Nigeria	274	USA	23	Ryssland	17
Turkiet	184	Bangladesh	22	Ukraina	15

Sri Lanka	161	Nepal	19	Ghana	11
Mexiko	133	Turkiet	18	Mexiko	10
Ghana	128	Ghana	17	Nigeria	9
Ryssland	116	Mexiko	13	Kanada	7
Vietnam	93	Colombia	9	Colombia	4
Kanada	91	Storbritannien – Nordirland	9	Brasilien	4
Colombia	76	Kanada	8	Thailand	4
Ukraina	66	Vietnam	7	Egypten	4
Indonesien	66	Etiopien	7	Albanien	4
Brasilien	65	Gambia	7	Vietnam	3
Thailand	65	Ryssland	6	Sydkorea	3
Sydkorea	64	Thailand	5	Kamerun	3
Kamerun	58	Indonesien	4	Taiwan	3
Egypten	56	Brasilien	4	Libanon	3
Etiopien	54	Taiwan	4	Sudan	3
Nepal	51	Serbien	4	Eritrea	3
Kenya	43	Kenya	3	Venezuela	3
Uganda	35	Peru	3	Sri Lanka	2
Storbritannien – Nordirland	33	Japan	3	Nepal	2
Taiwan	32	Singapore	3	Japan	2
Peru	28	Filippinerna	3	Marocko	2
Zimbabwe	27	Georgien	3	Irak	2
Japan	27	Ukraina	2	Förenade Arabemiraten	2
Libanon	26	Sydkorea	2	Indonesien	1
Sydafrika	24	Kamerun	2	Peru	1
Sudan	22	Egypten	2	Zimbabwe	1
Syrien	22	Uganda	2	Syrien	1
Serbien	21	Zimbabwe	2	Serbien	1
Albanien	20	Sudan	2	Singapore	1
Singapore	20	Azerbajdzjan	2	Azerbajdzjan	1
Övriga länder*	447	Övriga länder	22	Övriga länder	13
Totalt	6 777	Totalt	575	Totalt	496

Figur 16 visar de tio länder som har haft flest beviljade stipendier under perioden. Tidigare har Indien och Kina varit bland de länder som fått flest stipendier, men antalet stipendier från dessa länder har minskat över tid. Samtidigt har antalet stipendier från länder som Nigeria och Sri Lanka ökat. Utvecklingen visar också att de beviljade medlen fördelas mer jämnt mellan olika länder än tidigare, vilket tyder på en bredare geografisk spridning av stipendier.

Figur 16: Antal stipendier från länderna flest stipendier över tid under perioden 2013-2024

4. Systematisering av SI:s stipendieprogram för Scholarships Global Professionals

SI ansvarar för stipendieprogrammet Scholarships for Global Professionals (SGP), som riktar sig till studenter och yrkesverksamma från 41 utvalda länder. Programmet syftar till att stödja individer med potential att bidra till hållbar utveckling och positiva samhällsförändringar i sina hemländer och är en del av Sveriges internationella arbete för global kompetensutveckling (Svenska institutet, hämtad från si.se).

Stipendierna riktar sig till studenter som antagits till masterprogram vid svenska universitet och högskolor och täcker både studieavgifter och levnadskostnader under studietiden. Förutom ekonomiskt stöd ger programmet stipendiater tillgång till SI:s professionella nätverk för global hållbarhet och ledarskap, vilket skapar möjligheter för samarbete och långsiktig kompetensutveckling (Svenska institutet, hämtad från si.se).

Programmet har en tydlig koppling till Sveriges internationella åtaganden och utvecklingssamarbete och stärker globala nätverk inom utbildning, innovation och ledarskap. Det är utformat för att bidra till FN:s globala mål för hållbar utveckling (Agenda 2030) genom att ge framtida ledare möjligheten att skaffa sig kunskap och erfarenheter i Sverige som kan omsättas i deras hemländer efter avslutade studier (Svenska institutet, hämtad från si.se).

Stipendierna är konkurrensutsatta och tilldelas enbart de mest kvalificerade kandidaterna, baserat på akademisk excellens, ledarskapspotential och ett tydligt engagemang för att arbeta med samhällsutveckling i sina ursprungsländer. Genom att stödja dessa individer stärker programmet Sveriges roll som en global kunskapsnation och bidrar till internationellt samarbete inom högre utbildning (Svenska institutet, hämtad från si.se).

4.1. Övergripande systematisering

Mellan 2013 och 2024 har:

- **3 838 stipendier** delats ut till studenter,
- stipendiater från **94 olika länder** tagit del av programmet,
- och dessa har bedrivit studier vid **33 svenska lärosäten**.

Totalt har **1 708 miljoner kronor** beviljats för att finansiera stipendier till avgiftsskyldiga studenter.

4.2. Ekonomisk översikt SI

I följande avsnitt beskriver vi hur SI:s stipendieprogram för Scholarships for Global Professionals har utvecklats över tid, med fokus på utveckling och fördelning av beviljade stipendiemedel och utveckling av studieavgifter.

4.2.1. Utveckling och fördelning av beviljade stipendiemedel

Under perioden 2013–2024 beviljades totalt 1708 miljoner kronor till stipendiater inom SI:s program.⁷ Till skillnad från SAS-programmet som enbart omfattar studieavgifter, inkluderar de stipendier SI

⁷ I de beviljade summorna ingår även beviljade stipendier ej påbörjades eller som avbrutits under studieperioden. Se medel för avbrutna och ej påbörjade i Figur 19.

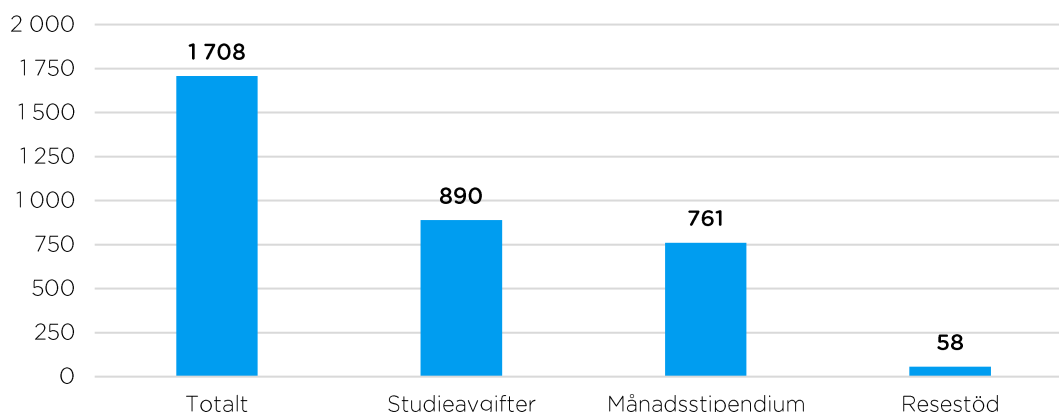
beviljar även månadsstipendium och resestöd, utöver studieavgiften.⁸ Största andelen av stödet, 890 miljoner kronor gick till studieavgifter följt av månadsstipendium som uppgått till 761 miljoner kronor (Figur 17).

Månadsstipendium är medel som betalas ut för att täcka stipendiaternas levnadskostnader och har med tiden ökat i omfattning vid flera tillfällen, från 9 000 kr under perioden 2011 till december 2018 till 12 000 kr per månad från och med juli 2024⁹.

Utöver månadsstipendiet får stipendiaterna inom SI:s program även ett resestöd som under perioden uppgått till 15 000 kr per stipendiat. Resestödet utgjorde däremot endast 58 miljoner kronor av den totala beviljade summan.

Totalt sett har studieavgifter därmed utgjort strax över hälften av de totala beviljade medlen (52 procent), medan månadsstipendium utgjort 45 procent och resestöd endast 3 procent.

Figur 17: Beviljade medel totalt under perioden 2013–2024

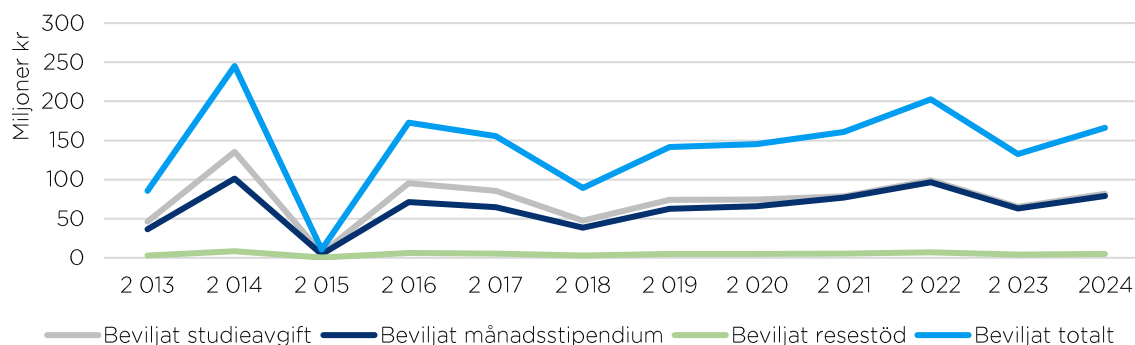

De beviljade studiemedlen har varit relativt stabila sedan 2018

Figur 19 visar utvecklingen av beviljade stipendier mellan 2013 och 2024. År 2014 nådde både studieavgiftsstipendier och månadsstipendier sin högsta nivå, följt av en nedgång fram till 2018. Det tillfälliga avbrottet i SI:s tilldelning 2015 berodde på att myndigheten inte fick nya medel från regeringen, då budgeten omprioriterades med anledning av migrationssituationen.

Efter 2018 ökade stipendiebeloppen och har varit stabila sedan 2022. Fördelningen av medel har också förändrats – tidigare gick en större andel till studieavgifter, men idag är beloppen jämnt fördelade mellan studieavgifter och månadsstipendier. Resestödet har varit stabilt och utgjort en liten del under hela perioden.

Figur 18: Beviljade medel per år under perioden 2013–2024

⁸ Lärosäten inom SAS-programmet kan tillhandahålla andra typer av stipendier utöver de som finansieras genom programmet. Uppgifter om detta har inte funnits tillgängliga.

⁹ Månadsstipendiets nivåer sedan 2018 var 9 000 kr/mån (2011-dec 2018), 10 000 kr/mån (jan 2019-jul 2022), 11 000 kr/mån (aug 2022-jun 2024), 12 000 kr/mån (från jul 2024).

Stora variationer i beviljade medel mellan lärosäten

Tabell 11 visar hur beviljade stipendier har fördelats mellan svenska lärosäten under perioden 2013–2024. Totalt har 3 838 stipendier delats ut, med en sammanlagd summa på cirka 1,7 miljarder kronor. Den största andelen har gått till Lunds universitet, som mottagit 359 miljoner kronor för 813 stipendier, följt av Uppsala universitet och KTH med 184 respektive 139 miljoner kronor. Tillsammans står dessa tre lärosäten för cirka 40 procent av de totala medlen.

Mindre lärosäten, som Högskolan i Borås och Handelshögskolan i Stockholm, har fått färre stipendier och lägre belopp, med totalsummor under 10 miljoner kronor. Även flera mindre universitet och högskolor har fått stöd, men med lägre medel per stipendium.

Tabellen visar att större universitet får en större andel av stödet, medan mindre högskolor mottar färre stipendier och lägre belopp. Detta speglar troligen antalet internationella studenter, utbildningsutbudet och utbildningarnas kostnadsnivåer. Exempelvis har tekniska lärosäten som KTH och Chalmers ofta högre studieavgifter, vilket påverkar de sammanlagda siffrorna.

Tabell 11: Beviljat stöd per lärosäte, totalt under perioden 2013-2024

Lärosäte	Antal stipendier	Beviljat totalt	Beviljat månadsstipendium	Beviljat studieavgift	Beviljat resestöd
Lunds universitet	813	359 842 000	159 607 000	188 040 000	12 195 000
Uppsala universitet	399	184 366 376	81 715 000	96 666 376	5 985 000
KTH Kungliga Tekniska högskolan	274	139 204 000	56 116 000	78 978 000	4 110 000
Göteborgs universitet	271	126 129 312	60 368 000	61 696 312	4 065 000
Umeå universitet	242	107 710 000	48 724 000	55 356 000	3 630 000
Chalmers tekniska högskola	226	116 205 000	48 253 000	64 562 000	3 390 000
Karolinska Institutet	201	107 436 600	39 742 000	64 679 600	3 015 000
Stockholms universitet	197	82 030 000	39 015 000	40 060 000	2 955 000
SLU Sveriges Lantbruksuniversitet	146	70 051 200	31 859 000	36 002 200	2 190 000
Linnéuniversitetet	134	56 302 800	27 174 000	27 118 800	2 010 000
Linköpings universitet	126	56 930 800	26 762 000	28 278 800	1 890 000
Högskolan i Jönköping	116	49 012 000	22 635 000	24 637 000	1 740 000
Malmö universitet	95	34 638 794	17 991 000	15 222 794	1 425 000
Högskolan i Halmstad	85	34 615 000	15 021 000	18 319 000	1 275 000
Högskolan Dalarna	68	21 949 720	9 446 000	11 483 720	1 020 000
Blekinge Tekniska Högskola	56	18 546 000	8 866 000	8 840 000	840 000
Örebro universitet	55	19 693 064	9 049 000	9 819 064	825 000
Luleå tekniska universitet	42	19 971 000	9 381 000	9 960 000	630 000
Högskolan i Skövde	41	16 642 000	7 317 000	8 710 000	615 000
Högskolan Väst	41	14 084 000	6 635 000	6 834 000	615 000
Södertörns högskola	38	14 777 400	7 815 000	6 392 400	570 000
Högskolan i Gävle	37	11 372 000	5 264 000	5 553 000	555 000
Högskolan Kristianstad	25	5 605 000	2 480 000	2 750 000	375 000
Mälardalens universitet	24	10 687 800	5 194 000	5 133 800	360 000
Högskolan i Mälardalen	23	11 264 500	4 921 000	5 998 500	345 000
Högskolan Borås	13	5 212 000	2 510 000	2 507 000	195 000
Saknas*	11	-	-	-	-
Försvärshögskolan	7	2 408 000	1 473 000	830 000	105 000
Högskolan i Kristianstad	9	2 185 000	1 010 000	1 040 000	135 000
Karlstads universitet	8	2 762 000	1 362 000	1 280 000	120 000
Mittuniversitetet	8	2 281 000	1 165 000	996 000	120 000
Handelshögskolan i Stockholm	5	3 184 000	1 309 000	1 800 000	75 000
Högskolan i Borås	2	958 000	495 000	433 000	30 000
Totalt	3 838	1 708 056 366	760 674 000	889 977 366	57 405 000

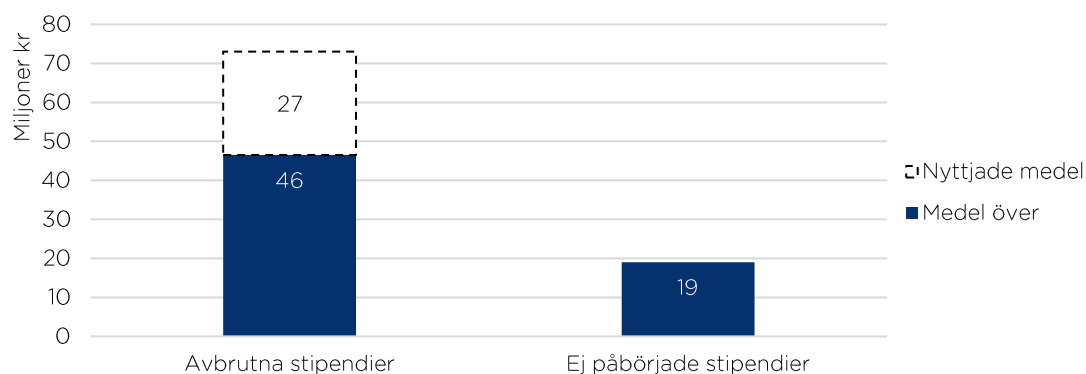
Få avbrutna stipendier med effektiv omfördelning av medel

Stipendier som avbryts eller aldrig påbörjas kan ha flera orsaker, såsom otillräckliga studiepoäng, personliga skäl, jobberbjudanden eller att kontakten med SI upphört.

Figur 20 visar att mellan 2013 och 2024 beviljades totalt 73 miljoner kronor till stipendiater som av olika skäl inte slutförde sina studier. Av detta belopp användes 27 miljoner för studieavgifter, månadstipendier och resestöd innan stipendierna avbröts, vilket motsvarar endast 1,5 procent av programmets totala medel under perioden. De återstående 46 miljonerna, som aldrig utnyttjades, har delvis återförts till programmets reserver.

Utöver detta beviljades ytterligare 19 miljoner kronor till stipendiater som aldrig påbörjade sina studier och därmed inte tog emot något stipendium.¹⁰ Även dessa medel har delvis omfördelats till reserver, vilket har möjliggjort en mer effektiv användning av resurser och fler stipendier till andra studenter.

Figur 19: Medel för avbrutna och ej påbörjade stipendier, totalt under perioden 2013–2024:

Totalt har 160 stipendiater avbrutit sin utbildning, vilket utgör endast 4 procent av det totala antalet beviljade stipendier (Tabell 12). Som framgår i Tabell 12 speglar antalet avbrutna eller ej påbörjade stipendier generellt det totala antalet beviljade stipendier per lärosäte. Det innebär att lärosäten med fler beviljade stipendier tenderar att ha fler avbrott eller ej påbörjade. Exempelvis har Lunds universitet, som har flest beviljade stipendier, också högst antal avbrutna och ej påbörjade. Samma mönster syns vid Uppsala och Göteborgs universitet, medan lärosäten med färre beviljade stipendier ofta har få eller inga avbrott.

Tabell 12: Antal avbrutna, ej påbörjade stipendier och beviljade per lärosäte, totalt under perioden 2013–2024, sorterad på totalt antal avbrutna och ej påbörjade.

Lärosäte	Antal avbrutna	Antal ej påbörjade	Antal beviljade totalt
Lunds universitet	25	12	813
Uppsala universitet	19	2	399
Umeå universitet	16	2	242
Chalmers tekniska högskola	13	5	226
Göteborgs universitet	15	2	271
Stockholms universitet	9	5	197
Saknas ¹¹	0	11	11
Linköpings universitet	9	1	126
KTH Kungliga Tekniska högskolan	7	1	274
Södertörns högskola	4	4	38
SLU Sveriges Lantbruksuniversitet	5	1	146
Karolinska Institutet	3	3	201
Linnéuniversitetet	5	0	134
Högskolan i Halmstad	4	1	85
Högskolan i Skövde	4	0	41
Malmö universitet	4	0	95
Högskolan i Jönköping	3	1	116
Luleå tekniska universitet	3	0	42

¹⁰ Samtliga 52 ej påbörjade stipendiater i datan var beviljade från och med 2022. Ej påbörjade stipendiater från tidigare år har ej funnits tillgängliga i dataunderlaget.

¹¹ Saknas avser beviljade stipendier där lärosäte inte kunnat urskiljas i tillgängliga data.

Blekinge Tekniska Högskola	3	0	56
Örebro universitet	2	0	55
Högskolan i Gävle	1	1	37
Mittuniversitetet	1	0	8
Högskolan Borås	1	0	13
Högskolan i Mälardalen	1	0	23
Mälardalens universitet	1	0	24
Högskolan Väst	1	0	41
Högskolan Dalarna	1	0	68
Totalt	160	52	3838

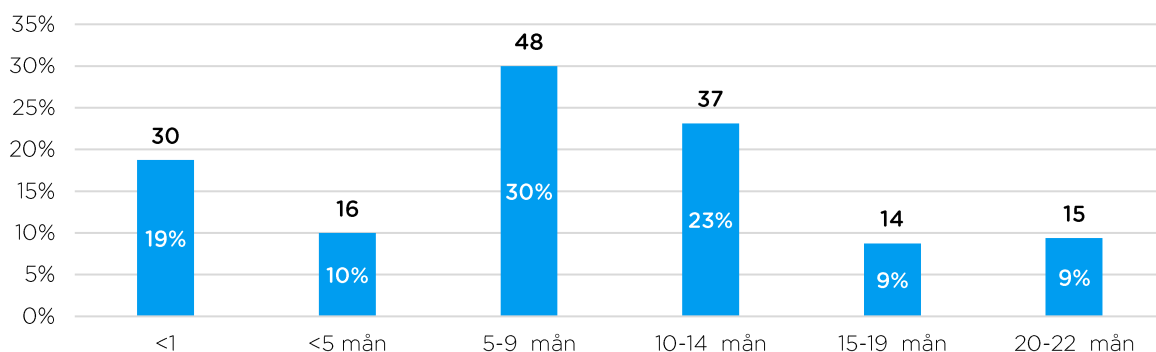
Flest studenter avbryter studierna under de första 14 månaderna

Kommentarer i dataunderlaget visar att stipendier har avbrutits av olika skäl, exempelvis på grund av otillräckliga studiepoäng eller personliga orsaker som sjukdom och familjeärenden. I vissa fall har stipendiet dragits in efter att kontakten med SI upphört.

De flesta studieavbrott skedde efter 5–9 månader (29 procent), följt av 10–14 månader (23 procent). Dessa perioder kan vara särskilt känsliga då olika faktorer kan leda till att studier avbryts. Samtidigt skedde 19 procent av avbrotten redan inom den första månaden, vilket kan tyda på att vissa tidigt inser att utbildningen inte motsvarar deras förväntningar eller att yttre faktorer, som ekonomiska svårigheter eller osäkerhet i hemlandet, påverkar deras beslut.

Efter 15 månader minskar avbrotten markant, och endast 18 procent avslutade sina studier mellan 15 och 22 månader. Detta tyder på att 99,3 procent av de studenter som klarar de första 14 månaderna fullföljer sin utbildning. Mönstret visar vilka faser som är mest sårbara, och det kan finnas behov av att analysera orsakerna närmare för att kunna ge riktat stöd vid kritiska tidpunkter.

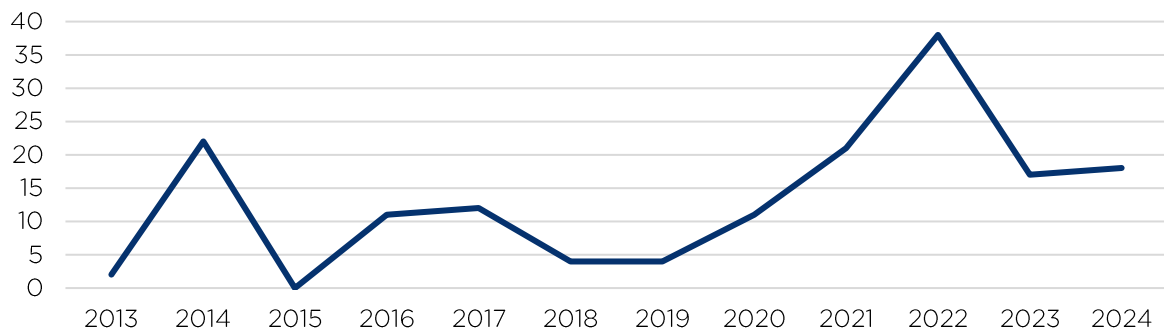
Figur 20: Antal och andel avbrutna stipendiat utifrån genomförd studielängd, totalt under perioden 2013–2024

Antalet avbrutna stipendier varierar mellan länder och över tid

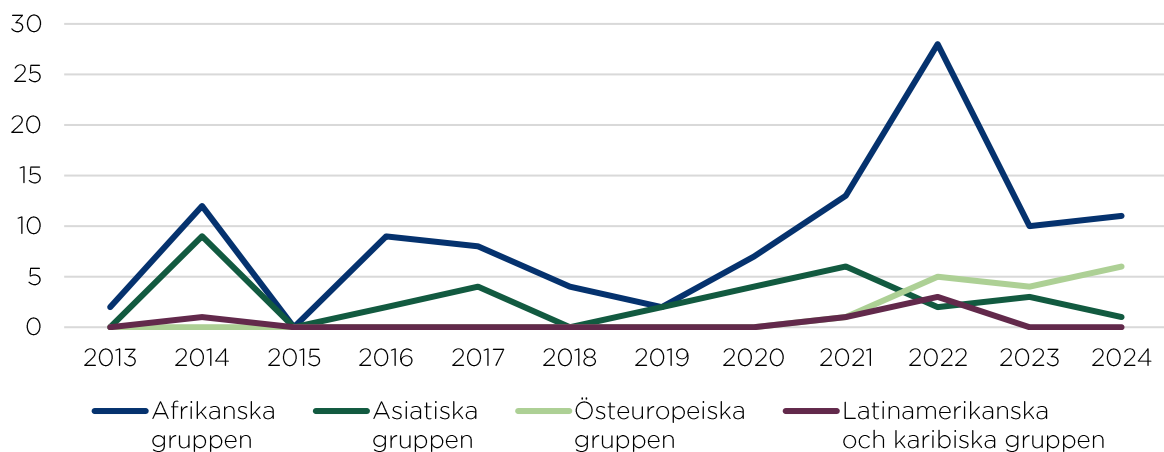
Figur 22 visar hur antalet avbrutna stipendier har varierat mellan 2013 och 2024. Efter en topp 2014 sjönk antalet avbrott till låga och stabila nivåer mellan 2015 och 2019. Under perioden 2020–2022 ökade antalet avbrott markant, sannolikt som en effekt av covid-19-pandemin. Därefter minskade avbrotten igen och stabiliserades på en lägre nivå under 2023 och 2024.

Figur 21: Antalet avbrutna stipendier per år under perioden 2013–2024

I figur 23 redovisas avbrutna stipendier uppdelade på geografiska grupper, vilket också speglar antalet stipendier beviljade från de olika regionerna samt hur dessa antal har förändrats över tid. Afrika-gruppen står för det största antalet avbrott under hela perioden, med särskilda toppar 2014 och 2022. Det kan förklaras av att denna region generellt sett har fått fler stipendier beviljade. Asiatiska gruppen har färre avbrott men följer samma övergripande trend och motsvarar även här beviljade stipendieantal. Östeuropeiska regionen är ny sedan 2021 och har därför visat en ökning av antal avbrott i takt med att fler stipendier har beviljats. Latinamerikanska och karibiska gruppen har haft få avbrott under hela perioden, med endast små variationer, vilket återspeglar färre beviljade stipendier i dessa regioner.

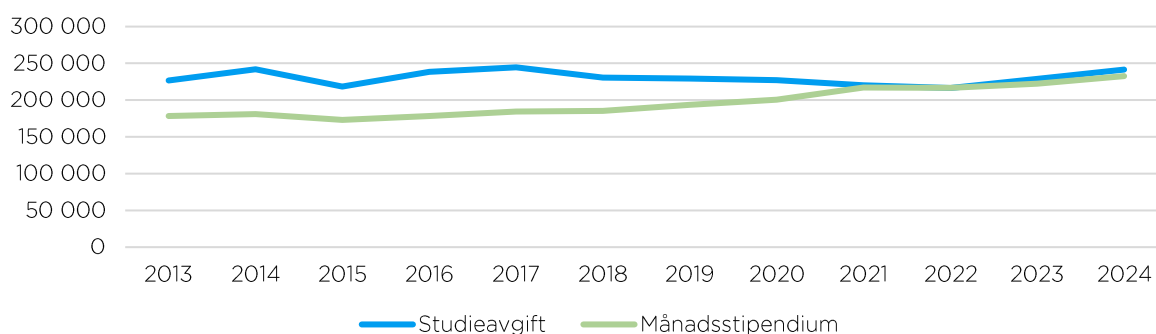
Figur 22: Antalet avbrutna stipendier per år, utifrån geografisk gruppering, under perioden 2013–2024

4.2.2. Studieavgifterna och månadsstipendierna har närmats sig varandra

Figur 25 **Error! Reference source not found.** visar hur beviljade stipendiemedel för studieavgifter och månadsstipendier har utvecklats mellan 2013 och 2024. Under större delen av perioden har beloppen för studieavgifter varit högre än för månadsstipendier, med en tydlig skillnad fram till 2020. Men från och med 2021 har beloppen för de två kategorierna blivit jämförbara. Denna förändring markerar en övergång till en mer balanserad fördelning av stipendier, vilket kan vara ett resultat av en anpassning till stigande levnadskostnader till följd av inflation, och därmed bättre möta de ekonomiska behoven hos internationella studenter. Samtidigt tycks inte studieavgifterna ha ökat i samma utsträckning, vilket även var en tendens som identifierades ovan, i relation till det stipendieprogram som UHR ansvarar för.

Figur 23: Genomsnittlig studieavgift och månadsstipendium, per år under perioden 2013-2024

Stipendiebeloppen varierar mellan lärosäten

Tabell 13 ger en översikt av hur den genomsnittliga beviljade studieavgiften och månadsavgiften varierar mellan lärosätena. Tabellen visar ett totalt genomsnittligt beviljat belopp på 444 960 kronor per student. Av detta går i genomsnitt 231 886 kronor till studieavgifter och 198 973 kronor till månadsstipendier. Beroende på faktorer som exempelvis utbildningarnas längd och lärosätenas utbildningsinriktning förekommer emellertid skillnader i avgifternas omfattning. Vissa lärosäten har höga studieavgifter, vilket kan spegla deras specialisering och de resurser som krävs för utbildningarna.

Lärosäten med många stipendiater tenderar att ha en lägre genomsnittlig stipendievolym per student, vilket kan kopplas till en bredare fördelning av tillgängliga medel. Samtidigt finns lärosäten med färre stipendiater där de genomsnittliga stipendiebeloppen är högre vilket kan bero på högre studieavgifter som kräver större ekonomiskt stöd.

Tabell 13: Antal stipendier, genomsnittligt beviljat stipendiebelopp, studieavgift, månadsstipendium och antal terminer, samt beviljat totalt av lärosätena under perioden 2013-2024. Sorterad på antal stipendier.

Lärosäte	Antal stipendier	Gns. studieavgift	Gns. månadsstipendium	Gns. totalt	Gns. antal terminer	Beviljat totalt ¹²
Lunds universitet	813	231 292	196 560	442 518	3,6	359 842 000
Uppsala universitet	399	242 272	204 799	462 071	3,7	184 366 376
KTH Kungliga Tekniska högskolan	274	288 241	204 803	508 044	3,8	139 204 000
Göteborgs universitet	271	227 662	222 760	465 263	4,0	126 129 312
Umeå universitet	242	228 744	202 174	444 788	3,7	107 710 000
Chalmers tekniska högskola	226	285 673	213 509	514 181	4,0	116 205 000
Karolinska Institutet	201	321 789	197 721	534 510	3,6	107 436 600
Stockholms universitet	197	203 350	198 046	415 685	3,6	82 030 000
SLU Sveriges Lantbruksuniversitet	146	246 590	218 212	479 803	4,0	70 051 200
Linnéuniversitetet	134	202 379	202 791	419 685	3,6	56 302 800
Linköpings universitet	126	224 435	212 397	451 832	3,9	56 930 800
Högskolan i Jönköping	116	212 388	195 129	422 517	3,5	49 012 000
Malmö universitet	95	160 240	189 379	364 619	3,3	34 638 794
Högskolan i Halmstad	85	215 518	176 718	407 235	3,2	34 615 000
Högskolan Dalarna	68	168 878	138 912	321 753	2,7	21 949 720
Blekinge Tekniska Högskola	56	157 857	161 200	331 179	3,1	18 546 000
Örebro universitet	55	178 528	164 527	358 056	3,2	19 693 064
Luleå tekniska universitet	42	237 143	228 805	475 500	4,0	19 971 000
Högskolan i Skövde	41	212 439	178 463	405 902	3,3	16 642 000
Högskolan Väst	41	166 683	161 829	343 512	2,8	14 084 000
Södertörns högskola	38	168 221	205 658	388 879	3,5	14 777 400

¹²Beviljat belopp avser lärosätenas rapporterade belopp på individnivå och inkluderar medel som fördelats om från avbrutna stipendier. Lärosätenas beviljade belopp till stipendiaterna överstiger därför UHR:s tilldelade anslag.

Högskolan i Gävle	37	150 081	142 270	307 351	2,8	11 372 000
Högskolan Kristianstad	25	110 000	99 200	224 200	2,0	5 605 000
Mälardalens universitet	24	213 908	216 417	445 325	3,6	10 687 800
Högskolan i Mälardalen	23	260 804	213 957	489 761	3,9	11 264 500
Högskolan Borås	13	192 846	193 077	400 923	3,7	5 212 000
Saknas*	11	-	-	-	3,8	165 000
Högskolan i Kristianstad	9	115 556	112 222	242 778	2,0	2 185 000
Karlstads universitet	8	160 000	170 250	345 250	3,3	2 762 000
Mittuniversitetet	8	124 500	145 625	285 125	2,5	2 281 000
Försvarshögskolan	7	118 571	210 429	344 000	3,4	2 408 000
Handelshögskolan i Stockholm	5	360 000	261 800	636 800	4,0	3 184 000
Högskolan i Borås	2	216 500	247 500	479 000	4,0	958 000
Totalt	3 838	231 886	198 973	444 960	3,6	1 708 221 366

4.3. Stipendiater SI

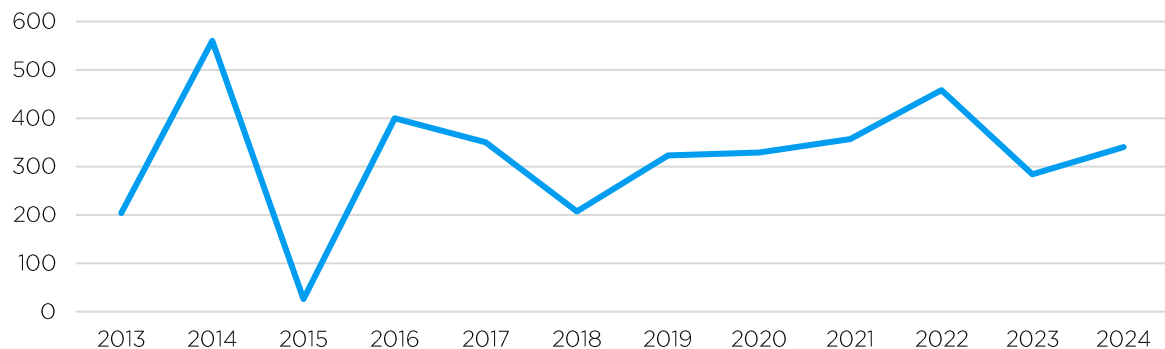
I följande kapitel redovisar vi statistik över stipendiater inom stipendieprogrammet, inklusive utvecklingen över tid, könsfördelning och geografisk spridning. Antalet stipendiater har ökat något sedan 2013, och könsfördelningen har blivit mer jämn över tid. De flesta stipendiater kommer från låg- och medelinkomstländer, och andelen från Afrika har ökat. Geografiskt sett har Asien och Stillahavsregionen flest stipendiater, men fördelningen har förändrats över tid. Vissa länder, som Indien och Kina, har haft många stipendiater, medan andra regioner har ökat sin andel.

4.3.1. Antal stipendiater har totalt sett ökat över tid

Antalet stipendiater har totalt sett ökat över tid, även om det har funnits variationer under perioden. Under perioden 2013–2024 har totalt 3 838 studenter beviljats stipendier genom SI:s stipendieprogram. Antalet beviljade stipendier har varierat över tid.

Efter en försiktig start med 204 stipendiater år 2013 ökade antalet kraftigt under de följande år. En topp går att skönja år 2022, då 458 stipendier beviljades, vilket rimmar med ökningen av anslaget. Under 2015 pausades beviljandet av stipendier på grund av omlokalisering av statliga medel i Sverige, vilket resulterade i ett markant tapp i antalet mottagare. Efter denna paus återhämtade sig programmet och fortsatte växa fram till 2022 då antalet stipendiater minskade något. Trots denna nedgång har det totala antalet stipendiater under perioden ökat jämfört med programmets inledning.

Figur 24: Antal stipendiater per år under perioden 2013–2024

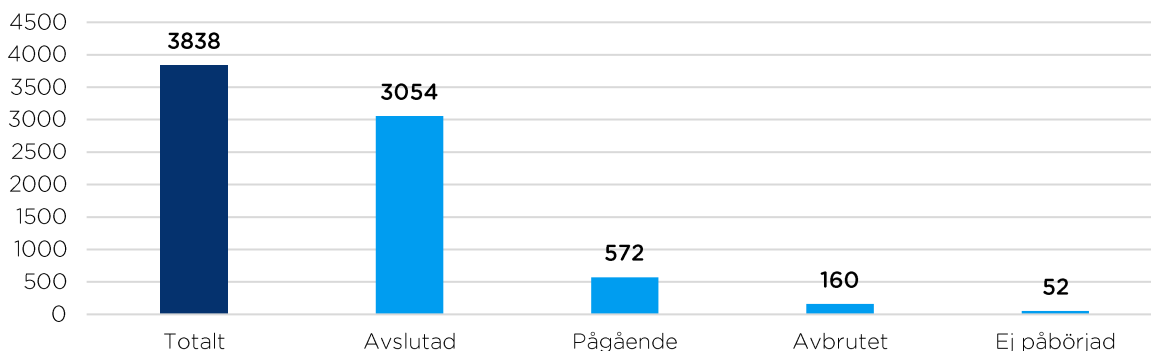
Tabell 14: Antal nya stipendiater per år och totalt under perioden 2013–2024

År	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totalt
Antal stipendiater	204	560	26	400	350	207	323	329	357	458	284	340	3 838

En stor andel av stipendiaterna avslutar sina studier

Figur 18 visar att majoriteten av stipendiaterna (2 484 av 3 838) som har beviljats stöd via programmet sedan 2013 har avslutat sina studier. Sammanlagt är 572 fortfarande aktiva med pågående utbildningar.¹³ En mindre andel, 160 stipendiater, har avbrutit sina studier, och ytterligare 52 stipendiater har inte påbörjat sina utbildningar trots beviljade stipendier. Den höga andelen avslutade och pågående studier visar att programmet lyckats stödja internationella studenter genom hela utbildningsprocessen.

Figur 25: Antalet avslutade, pågående, avbrutna och ej påbörjande stipendier, totalt under perioden 2013–2014

Stora skillnader i antal stipendiater mellan svenska lärosäten

Under perioden 2013–2024 har totalt 3 838 stipendiater beviljats stöd, fördelat på 33 svenska lärosäten. Antalet varierar kraftigt mellan lärosäten, med ett genomsnitt på 116 stipendiater, men ett spann från 2 till 813. Se Tabell 15.

Lunds universitet sticker ut med 813 stipendiater, följt av Uppsala universitet (404), KTH (274) och Göteborgs universitet (271). Tillsammans står dessa för en betydande andel av stipendierna. Mindre lärosäten, som Handelshögskolan i Stockholm (5) och Högskolan i Borås (2), har däremot tagit emot få stipendiater. Skillnaderna skulle kunna bero på lärosätenas storlek, ämnesutbud, internationell attraktionskraft och policy hos SL.

Tabell 15: Antal stipendiater per lärosäte totalt under perioden 2013–2024

Lärosäte	Antal
Blekinge Tekniska Högskola	56
Chalmers tekniska högskola	226
Försvarshögskolan	7
Göteborgs universitet	271
Handelshögskolan i Stockholm	5
Högskolan Borås	13
Högskolan Dalarna	68
Högskolan i Borås	2
Högskolan i Gävle	37
Högskolan i Halmstad	85
Högskolan i Jönköping	116
Högskolan i Kristianstad	9
Högskolan i Mälardalen	23
Högskolan i Skövde	41
Högskolan Kristianstad	25
Högskolan Väst	41
Karlstads universitet	8
Karolinska Institutet	201
KTH Kungliga Tekniska högskolan	274
Linköpings universitet	126

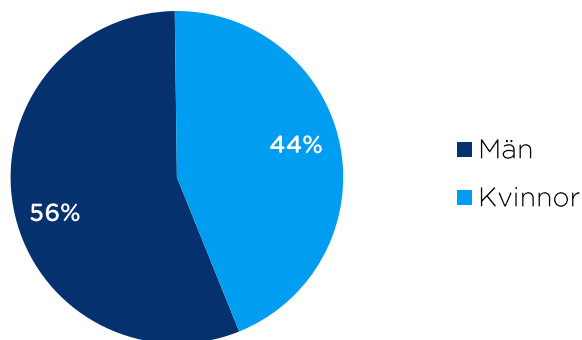
¹³ Ett antal reserver har beviljats stipendium men har enbart delvis inkluderats i analysen, detta på grund av variationer i tillgängliga data. Antalet reserver utgör få stipendiater sett till totalen. Under 2021–2024 finns uppgifter om att det funnits mellan 18–45 reserver per år, varav en begränsad del har beviljats stipendium.

Linnéuniversitetet	134
Luleå tekniska universitet	42
Lunds universitet	813
Malmö universitet	95
Mittuniversitetet	8
Mälardalens universitet	24
Saknas	11
SLU Sveriges Lantbruksuniversitet	146
Stockholms universitet	197
Södertörns högskola	38
Umeå universitet	242
Uppsala universitet	399
Örebro universitet	55
Totalt	3 838
Genomsnitt	119
Lägsta	2
Högsta	813

4.3.2. Fler män än kvinnor har beviljats stipendier

Under perioden 2013–2024 har fler män än kvinnor beviljats stipendier inom SI:s program. Totalt har 2 139 män och 1 687 kvinnor fått stipendier, vilket motsvarar 56 procent män och 44 procent kvinnor.¹⁴ Det innebär att cirka 12 procent fler män än kvinnor har beviljats stipendier under perioden.

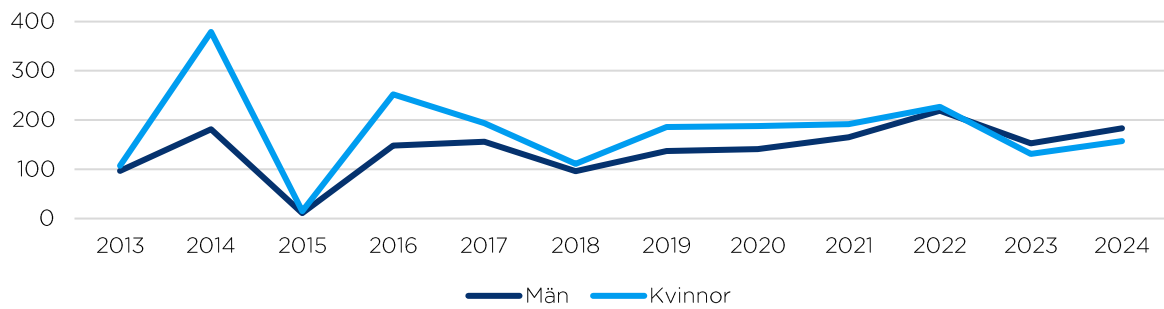
Figur 26: Könsfördelning totalt under perioden 2013–2024

Även om fler män än kvinnor beviljats stipendier framkommer samtidigt av Figur 27 och Tabell 16 att fördelningen mellan könen har jämnats ut över tid. Under de tidiga åren av programmet (t.ex. 2014) var andelen manliga stipendiater betydligt högre, med upp till 68 procent män och endast 32 procent kvinnor. Från och med 2023 har könsfördelningen förändrats, och antalet kvinnliga stipendiater har för första gången överstigit antalet manliga. År 2024 var 54 procent av stipendiaterna kvinnor, jämfört med 46 procent män.

¹⁴ Uppgift om kön har saknats för tolv stipendiater, varför totalen uppgår till 3826 och inte 3838 vilket är det totala antalet beviljade stipendier inom programmet.

Figur 27: Antal stipendiat utifrån kön per år under perioden 2013–2024

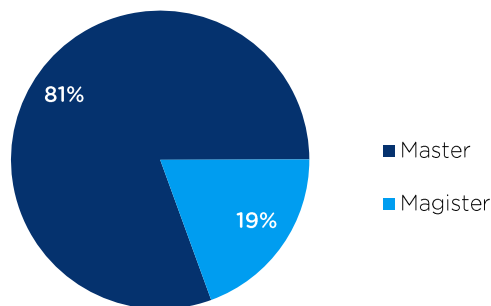
Tabell 16: Antal och andel stipendiat utifrån kön, per år under perioden 2013–2014

Kön	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totalt
Kvinnor	97	181	11	148	156	96	137	141	165	219	153	183	1 687
Män	107	379	15	252	194	111	186	188	192	227	131	157	2 139
Saknas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0	0	12
Kvinnor %	48%	32%	42%	37%	45%	46%	42%	43%	46%	48%	54%	54%	44%
Män %	52%	68%	58%	63%	55%	54%	58%	57%	54%	50%	46%	46%	56%
Saknas	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%	0%	0%	0%

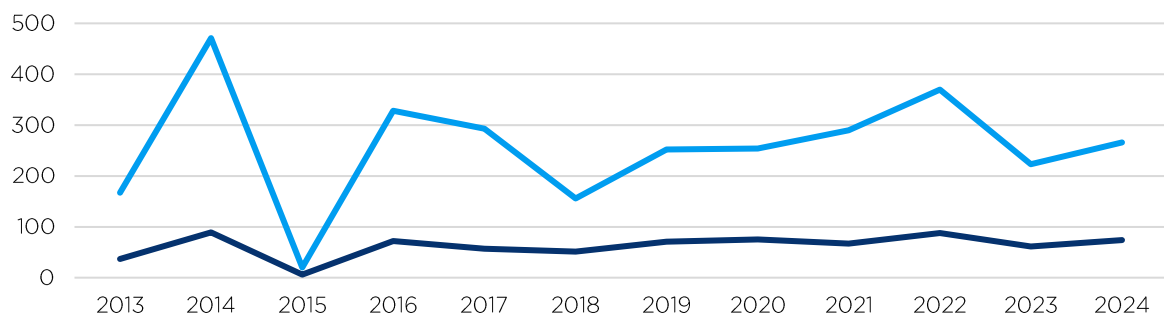
4.3.3. Studier på mastersnivå vanligast bland stipendiater

Figur 28 visar att majoriteten av stipendiaterna, 3 090 personer (80 procent), har valt masterprogram, medan 748 personer (20 procent) har studerat på magisternivå. Masterprogram har dominerat varje år, med en topp på 471 stipendiat 2014. Magisterprogrammen har haft färre deltagare, med det högsta antalet, 89 stipendiat, samma år och det lägsta, 6 stipendiat, 2015. Denna fördelning speglar troligen det svenska utbildningsutbudet, där tvååriga program är vanligare än ettåriga.

Figur 28: Fördelning master- och magisternivå, totalt under perioden 2013–2024

Figur 29: Antalet stipendier på masternivå och magisternivå, per år under perioden 2013–2024

Tabell 17: Antalet stipendier på masternivå och magisternivå, per år under perioden 2013-2024

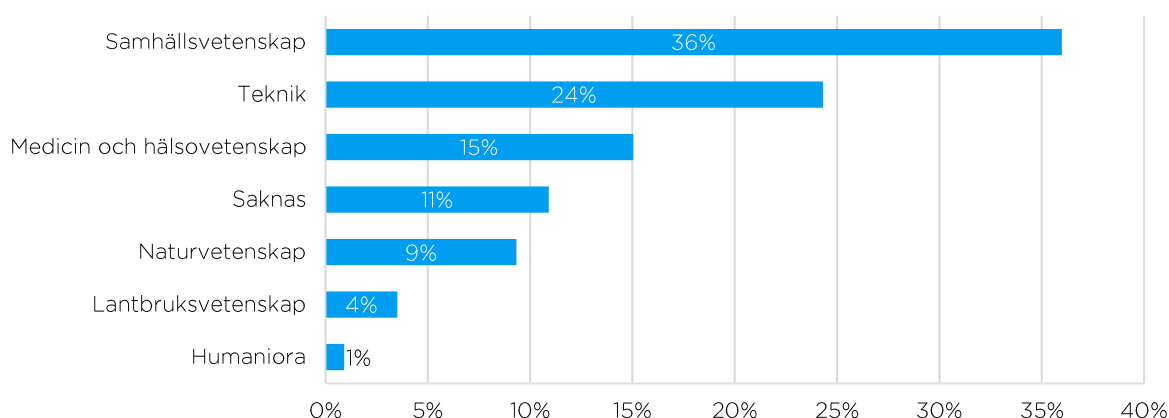
Studienivå	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totalt
Magister	37	89	6	72	57	51	71	75	67	88	61	74	748
Master	167	471	20	328	293	156	252	254	290	370	223	266	3 090

Samhällsvetenskap och teknik dominerar stipendiatfördelningen

Fördelningen av stipendier inom olika ämnesområden återspeglar generellt det svenska utbildningsutbudet och det allmänna söktrycket. Fördelningen av stipendier mellan olika ämnesområden visar att samhällsvetenskap har den största andelen, med 36 procent av studenterna. Teknik är näst störst med 24 procent, följt av medicin och hälsovetenskap på 15 procent. På grund av ofullständiga data från och med 2020 har ämnesfördelningen inte kunnat fastställas för 419 stipendier. Dessa redovisas som "Saknade" och utgör 11 procent av stipendierna.

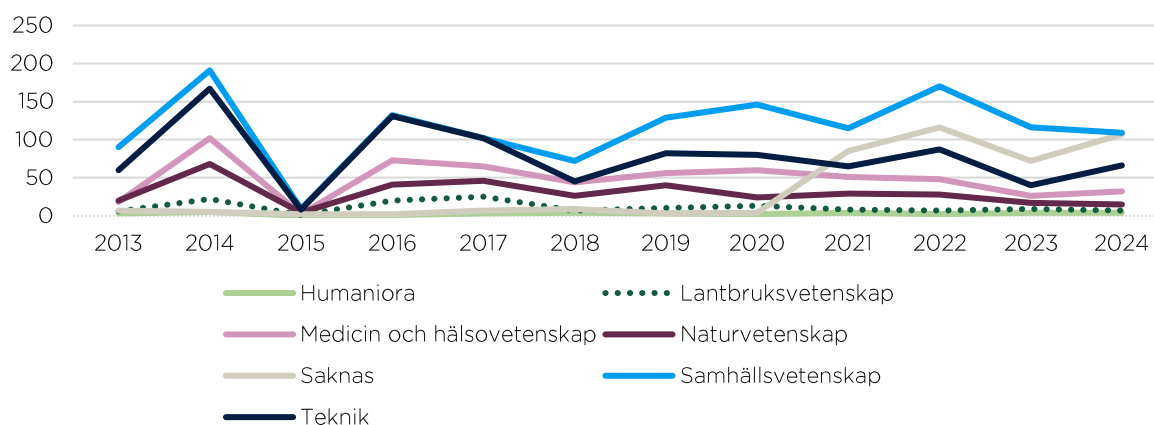
Naturvetenskap, lantbruksvetenskap och humaniora har en lägre andel stipendier, vilket tyder på en mindre representation inom dessa områden. Denna fördelning speglar de utbildningsval som stipendierna gör och kan ge en indikation på vilka ämnen som är mest eftertraktade.

Figur 30: Fördelning av stipendier per ämnesområde, totalt under perioden 2013-2024

Figur 31 visar antalet stipendier per ämnesområde över tid under perioden 2013-2024. Teknik och samhällsvetenskap har haft flest stipendier genom åren. Det går att skönja en tydlig topp i samhällsvetenskap under 2014 och en stabil ökning i teknik sedan 2020. Medicin och hälsovetenskap samt naturvetenskap har legat på relativt jämna nivåer, medan humaniora och lantbruksvetenskap har haft färre stipendier och visat liten variation över tid.

Figur 31: Antal stipendier per ämnesområde, per år under perioden 2013-2024

Både samhällsvetenskap och teknik hör till de vanligaste ämnesområdena men fördelningen mellan master och magisterutbildningarna inom ämnena skiljer sig (

Tabell 18). Inom samtliga områden är en masterutbildning vanligare men inom samhällsvetenskapliga ämnen förekommer magisterutbildningar i högre utsträckning där dessa utgör 32 procent av utbildningarna. Detta kan jämföras mot teknikutbildningar och utbildningar inom lantbruksvetenskap där masterutbildningar utgör 91 procent respektive 100 procent av alla stipendier.

Tabell 18: Ämnesområde per studienivå, antal och procentuell fördelning, totalt under perioden 2013–2024

Ämnesområde	Master	Magister	Total	Master	Magister	Total
Humaniora	30	5	35	86%	14%	1%
Lantbruksvetenskap	135	0	135	100%	0%	4%
Naturvetenskap	314	44	358	88%	12%	9%
Saknas	331	88	419	79%	21%	11%
Medicin och hälsovetenskap	493	84	577	85%	15%	15%
Teknik	846	87	933	91%	9%	24%
Samhällsvetenskap	941	440	1381	68%	32%	36%
Totalt master/magister	3090	748	3838	81%	19%	100%

4.3.4. Majoriteten av stipendiaterna kommer från lägre medelinkomstländer

De flesta stipendiaterna kommer från länder med lägre medelinkomst samtidigt går det att se en ökning av stipendier från övre medelinkomstländer sedan 2020. Indelningarna baseras på Världsbankens gruppering av inkomstnivåer baserat på bruttonationalinkomst per capita och utgörs av fyra kategorier: höginkomstländer, övre medelinkomstländer, nedre medelinkomstländer och låginkomstländer. Eftersom några länder har bytt inkomstklass under perioden 2013–2024 och detta påverkar en begränsad andel stipendier, har analyserna baserats på Världsbankens gränsvärden för 2024.¹⁵ Gränserna justeras årligen och används för ekonomiska analyser och biståndsbedömningar.¹⁶

Värt att notera är även att fördelningen i inkomstgruppering, såväl som regionala indelningar, återspeglar vilka länder som varit behöriga för programmet. Vilka länder som varit behöriga, och hur många dessa varit, har förändrats under programperioden vilket också påverkar skillnader i antal stipendier inom de olika grupperingarna. SI ansvarar och administrerar för stipendieprogrammet men har ingen påverkan på vilka länder som är behöriga.

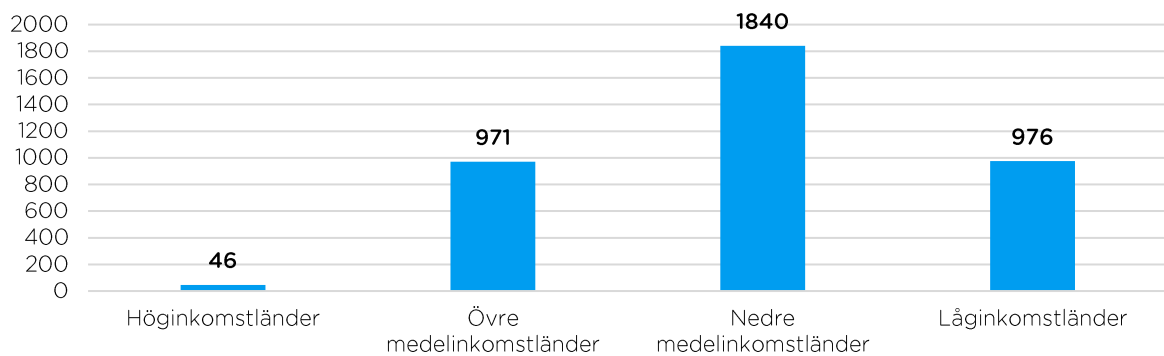
Flest stipendier från lägre medelinkomstländer.

Figur 32 visar fördelningen av stipendier baserat på hemlandets inkomstnivå. Majoriteten av stipendierna kommer från lägre medelinkomstländer (1 840) och låginkomstländer (976). Övre medelinkomstländer har också en betydande andel med 971 stipendier, medan höginkomstländer endast står för 46 stipendier. Fördelningen visar att programmet främst riktar sig till studenter från ekonomiskt utsatta regioner.

¹⁵ Exempel på undantag: Argentina var tillfälligt ett höginkomstland 2016–2017 efter att ha varit ett medelinkomstland, Algeriet har varit ett låginkomstland sedan 2016 efter att ha varit ett övre medelinkomstland, Ryssland har varit ett höginkomstland sedan 2023 efter att ha varit ett övre medelinkomstland, och Mongoliet har varit ett övre medelinkomstland sedan 2023 efter att ha varit ett låginkomstland.

¹⁶ För 2024 uppgår nivåerna till: låginkomstländer under 1 135 USD, lägre medelinkomstländer 1 136–4 465 USD, övre medelinkomstländer 4 466–13 845 USD och höginkomstländer över 13 845 USD.

Figur 32: Antal stipendiater utifrån ekonomisk gruppering, totalt under perioden 2013–2024

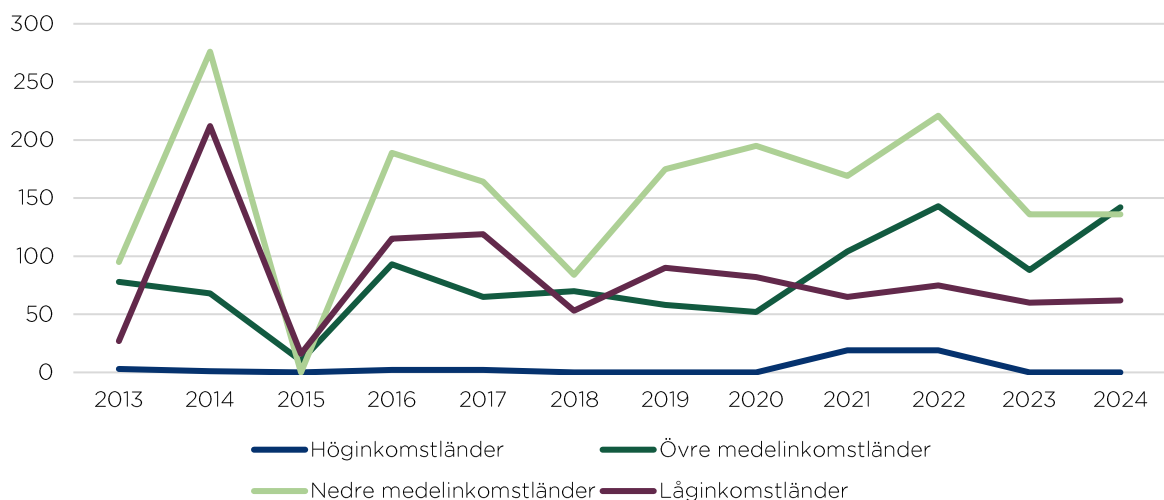

Ökning av stipendiater från medelinkomstländer sedan 2020

Figur 33 visar antalet stipendiater per år baserat på medborgarskapslandets ekonomiska klassificering enligt Världsbanken. De flesta stipendiaterna kommer från länder med lägre medelinkomst (grön linje), som dominerar över tid och visar en tydlig ökning mellan 2019 och 2022. Låginkomstländer (lila linje) hade en kraftig topp 2014 men har därefter stabiliserats på en lägre nivå.

Antalet stipendiater från länder med övre medelinkomst (grön linje) har ökat stadigt sedan 2020 och har under de senaste åren nästan nått samma nivåer som låginkomstländerna. Däremot är antalet stipendiater från höginkomstländer (blå linje) konsekvent lågt under hela perioden. Denna utveckling visar att programmet fortsatt prioriterar stöd till studenter från länder med ekonomiska utmaningar, med särskilt fokus på lägre medelinkomstländer.

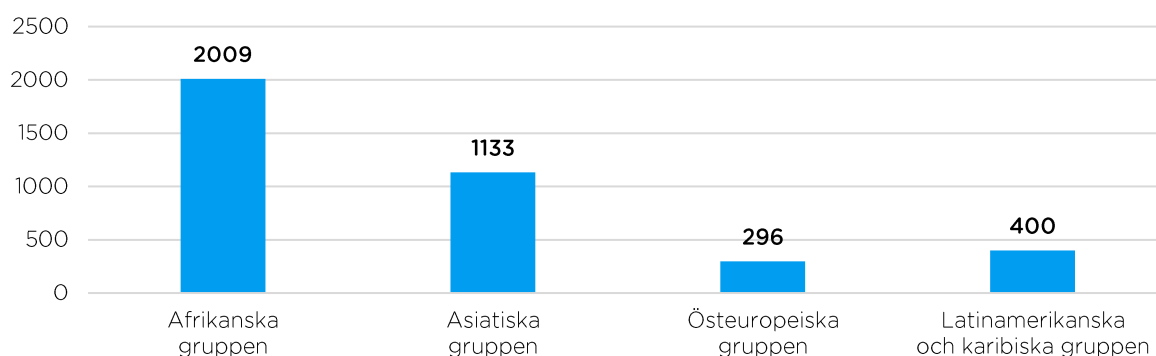
Figur 33: Stipendiater utifrån ekonomisk gruppering, per år under perioden 2013–2024

Flest stipendiater från Afrika och Asien

Figur 34 visar det totala antalet stipendiater fördelat på geografiska grupper enligt FN:s klassificering. Afrika-gruppen dominerar med 2 025 stipendiater, följt av den asiatiska gruppen med 1 165 stipendiater. Latinamerikanska och karibiska gruppen samt östeuropeiska gruppen har betydligt färre, med 412 respektive 312 stipendiater. Regionindelningen speglar programländernas fördelning, S:s program påverkar inte vilka länder som är behöriga. Afrika har flest behöriga länder, följt av Asien, Latinamerika och andra regioner, vilket förklarar de regionala skillnaderna i antalet stipendiater.

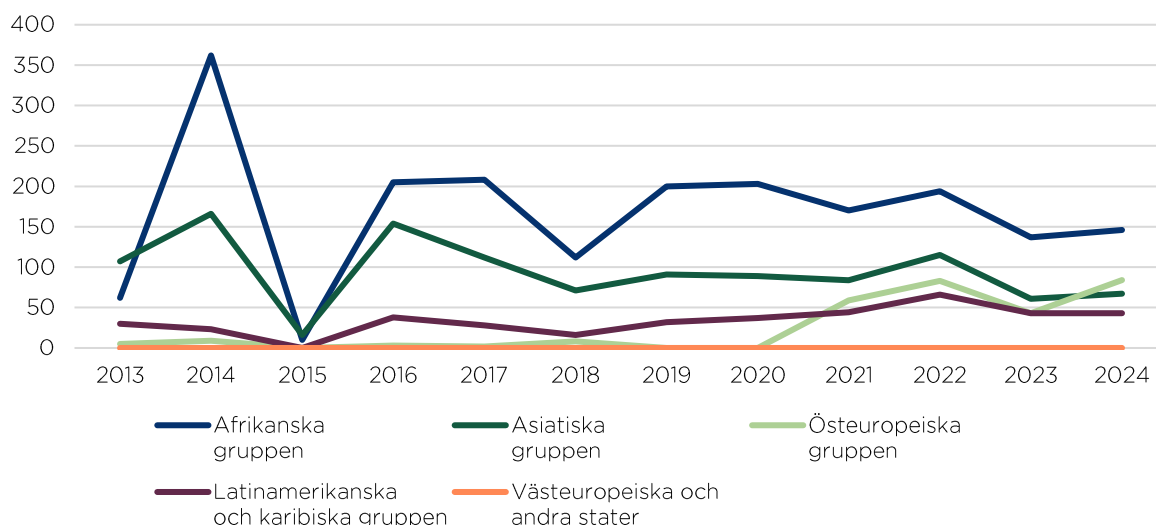
Figur 34: Stipendiat utifrån geografisk gruppering under perioden 2013-2024

Ökning av stipendiat i Östeuropa och Latinamerika över tid

Figur 35 visar utvecklingen av antalet stipendiat per geografisk grupp över perioden 2013-2024. Afrika-gruppen har haft flest stipendiat varje år och en markant topp 2014, medan den asiatiska gruppen har haft en stabil nivå över tid. Östeuropeiska gruppen har sett en tydlig ökning sedan 2020, och latinamerikanska och karibiska gruppen har gradvis ökat sitt antal stipendiat mellan 2013 och 2022.

Figur 35: Stipendiat utifrån geografisk gruppering, per år under perioden 2013-2024

Bangladesh, Etiopien och Uganda toppar listan över antalet stipendiat

Vilka länder som varit behöriga i programmet har förändrats år till år, vilket påverkar antalet stipendiat från olika länder och regioner. Till exempel saknade Kina och Indien behörighet under en period, medan östeuropeiska länder lades till i programmet för bara några år sedan. Sådana justeringar förklarar variationerna i antal stipendiat från olika länder över tiden.

Tabell 17 grafen visar länderna med störst andel stipendiat totalt, och hur detta förändrats mellan 2013-2015 till 2022-2024. Bangladesh (229), Etiopien (198) och Uganda (184) toppar listan över länder med beviljande stipendiat. Det är tydligt att en stor andel kommer från länder i Afrika och Asien. År 2024 dominerar Azerbajdzjan (34), Georgien (18) och Nigeria (15), medan 2013 präglades av färre stipendiat, främst från Kina (16), Indonesien (15) och Indien (13).

Tabell 19: Antal stipendiat per land med över 20 stipendiat totalt 2013-2024, år 2024 och år 2013.

Totalt 2013-2024		2024		2013	
Land	Antal	Land	Antal	Land	Antal
Bangladesh	229	Azerbajdzjan	34	Kina	16

Etiopien	198	Georgien	18	Indonesien	15
Uganda	184	Nigeria	15	Indien	13
Rwanda	162	Indonesien	12	Ghana	12
Kenya	157	Rwanda	12	Vietnam	10
Tanzania	156	Kenya	12	Pakistan	8
Zambia	136	Armenien	12	Colombia	6
Sudan	132	Ukraina	11	Bangladesh	6
Indonesien	131	Colombia	11	Uganda	6
Ghana	118	Zimbabwe	11	Zambia	5
Zimbabwe	114	Vietnam	10	Etiopien	5
Sydafrika	101	Gambia	10	Egypten	5
Egypten	98	Bangladesh	9	Jordanien	5
Colombia	96	Sudan	9	Iran	5
Nigeria	94	Zambia	9	Thailand	5
Gambia	93	Ghana	9	Kenya	4
Vietnam	92	Brasilien	9	Brasilien	4
Brasilien	81	Sri Lanka	9	Rwanda	3
Azerbajdzjan	80	Malawi	9	Gambia	3
Pakistan	73	Peru	9	Kamerun	3
Kamerun	65	Etiopien	8	Syrien	3
Sri Lanka	64	Uganda	8	Costa Rica	3
Syrien	64	Egypten	8	Kirgizistan	3
Myanmar (Burma)	60	Kamerun	8	Nordmakedonien	3
Liberia	58	Ecuador	8	Zimbabwe	2
Georgien	55	Tanzania	7	Tanzania	2
Nepal	53	Pakistan	7	Honduras	2
Malawi	50	Filippinerna	7	Tunisien	2
Kambodja	50	Liberia	6	Marocko	2
Jordanien	48	Belarus	6	Botswana	2
Ukraina	46	Sydafrika	5	Kazakstan	2
Peru	46	Nepal	5	Palestina	2
Filippinerna	43	Myanmar (Burma)	4	Libanon	2
Ecuador	42	Kambodja	4	Mexiko	2
Indien	42	Guatemala	4	Chile	2
Kina	40	Moldavien	3	Malaysia	2
Ryssland	38	Honduras	1	Dominikanska republiken	2
Armenien	37	Bolivia	1	Azerbajdzjan	1
Guatemala	35	Syrien	0	Armenien	1
Honduras	33	Jordanien	0	Sri Lanka	1
Iran	28	Indien	0	Malawi	1
Bolivia	27	Kina	0	Ecuador	1
Tunisien	27	Ryssland	0	Filippinerna	1
Marocko	26	Iran	0	Sydafrika	1
Thailand	24	Tunisien	0	Nepal	1
Övriga länder	212	Övriga länder	0	Övriga länder	19
Totalt	3838	Totalt	340	Totalt	204

5. Sammanfattande reflektioner

I detta kapitel redogör vi för sammanfattande reflektioner kring systematiseringen av stipendieprogrammen. Vi inleder med en översiktlig jämförelse mellan SI:s och UHR:s stipendieprogram. Därefter presenterar vi förslag på områden för vidare fördjupning och uppföljning.

5.1. SI:s och UHR:s stipendieprogram – spänningsfältet mellan biståndspolitik och utbildningspolitik

SI:s program *Scholarships for Global Professionals* och UHR:s *stipendieprogram för studieavgiftsskyldiga studenter* har båda sina rötter i reformen som infördes i samband med studieavgifter för tredjelandsstudenter 2011 (proposition 2009/10:65). Trots sitt gemensamma ursprung och att programmen huvudsakligen finansieras genom biståndsmedel har programmen delvis skilda mål utifrån biståndspolitiska och utbildningspolitiska prioriteringar.

SI:s program har en biståndspolitisk inriktning och syftar till att stärka ledarskap och kapacitetsuppbyggnad i samarbetsländer i linje med FN:s Agenda 2030, samtidigt som det främjar internationella nätverk som även gynnar Sverige. UHR:s SAS-program har däremot ett utbildningspolitiskt fokus och syftar till att attrahera kvalificerade internationella studenter till svenska lärosäten för att stärka utbildningens kvalitet och Sveriges konkurrenskraft (SFS 2010:718).

Trots att båda programmen rör sig i gränslandet mellan bistånds- och utbildningspolitik skiljer sig deras inriktning. SI fokuserar på samarbetsländer och internationella relationer, medan UHR:s program sedan 2018 har fått ett tydligare fokus på kompetensförsörjning (SOU 2018:3). SI fortsätter samtidigt att verka inom ramen för Sveriges internationella åtaganden och utvecklingsmål (SI, 2023). Även om programmen har olika syften kan analyser av exempelvis köns- och geografisk fördelning bidra till en bredare förståelse av deras utveckling.

5.1.1. Ökad jämställdhet i stipendiefördelningen

Både UHR:s och SI:s stipendieprogram har över tid blivit mer jämställda, med en ökad andel kvinnliga stipendiater. SI:s program hade inledningsvis en större könsskillnad, men båda programmen har nu en mer balanserad fördelning.

För UHR:s program finns data från 2019 till 2024, vilket visar en gradvis jämnare könsfördelning. Sedan 2023 har fler kvinnor än män fått stipendium i båda programmen. Trenden tyder på en fortsatt utveckling mot jämställdhet, även om avsaknaden av data före 2019 gör det svårt att bedöma hela perioden 2013–2024.

5.1.2. Geografisk fördelning av stipendiater

UHR:s och SI:s stipendieprogram skiljer sig åt i sin geografiska inriktning. SI:s program har genom åren haft en mer styrd geografisk prioritering, medan det inom UHR:s SAS-program varit upp till lärosätena själva avgöra varifrån stipendiater rekryteras.

När det gäller deltagarnas geografiska bakgrund har UHR:s SAS-program huvudsakligen lockat studenter från Asien, medan majoriteten av SI:s stipendiater har kommit från Afrika. Under de senaste åren har dock andelen afrikanska stipendiater inom UHR:s program ökat, även om Asien fortfarande dominerar med cirka två tredjedelar av deltagarna. Samtidigt minskar det totala antalet asiatiska stipendiater i båda programmen, medan andelen från Afrika ökar – särskilt inom UHR:s program sedan 2019.

Afrika har varit den största mottagarregionen inom SI:s program sedan 2016 och står idag för tre av fem stipendier, även om andelen minskat något de senaste åren. Parallellt har antalet stipendiater från Östeuropa ökat, framför allt sedan 2021. År 2024 utgör de nästan en fjärdedel av SI:s stipendiater,

med länder som Azerbajdzjan, Georgien och Ukraina i spetsen. Inom UHR:s program står östeuropeiska länder för cirka en tiondel av stipendierna.

Latinamerika har en något större representation inom SI:s program än inom UHR:s, men i båda programmen utgör de latinamerikanska stipendierna ungefär en tiondel av deltagarna. En ytterligare skillnad är att UHR även inkluderar stipendiaterna från Västeuropa, USA och Kanada, där denna grupp har utgjort en stabil andel på cirka 5 procent sedan 2013.

5.2. Förslag till vidare fördjupning och uppföljning

Vi ser att det finns två huvudsakliga områden som kan vara centrala att följa upp för de två programmen:

- Uppföljning av programmets mål i relation till dess syfte
- Administrativ hantering och effektivisering

5.2.1. Uppföljning av programmets utfall i relation till dess syfte

Syftet med SI:s och UHR:s stipendieprogram skiljer sig åt, vilket delvis påverkar hur programmets utfall bör följas upp. SI:s program fokuserar på global utveckling och kapacitetsuppbyggnad i samarbetsländer, medan UHR:s program syftar till att attrahera internationella studenter och stärka svensk högre utbildning. För att säkerställa att programmen når sina mål behövs en strukturerad uppföljning av deras utfall, vilket förslagsvis kan göras utifrån nedanstående fördjupningsområden.

Vilka utbildningar väljer stipendierna, och vart tar de vägen efter examen?

En analys av stipendiernas utbildningsval och karriärutfall kan ge en tydligare bild av hur SI:s och UHR:s stipendieprogram uppfyller sina syften.

UHR:s program syftar till att stärka svenska lärosätens konkurrenskraft genom att attrahera kvalificerade studenter. En uppföljning av stipendiernas utbildningsval och vidare väg är central för att bedöma om programmet attraherar de mest kvalificerade studenterna och stärker internationaliseringen i svensk högre utbildning.

SI:s program har ett biståndspolitiskt fokus och syftar till att stärka kapacitetsuppbyggnad i samarbetsländer genom högre utbildning. För att få en bättre förståelse av programmets effekter kan det vara värdefullt att undersöka i vilken utsträckning stipendiaterna återvänder till sina hemländer och om de är verksamma inom områden kopplade till sin utbildning.

Är stipendieprogrammen framgångsrika?

Genomströmning, det vill säga graden av fullföljda utbildningar och stipendiernas framgång efter studierna, är en central indikator på stipendieprogrammets effektivitet. Statistik från SI:s program visar att endast 4 procent av stipendierna har avbrutits, vilket tyder på en hög andel fullföljda utbildningar. Samtidigt har vissa studenter fått uppskov, men exakta uppgifter om hur detta påverkat utbildningstiden har inte kunnat fastställas. Tillgängliga data indikerar att uppskoven är få och i regel kopplade till avbrutna stipendier.

Studieavgiftsreformen syftade till att höja studenternas motivation och leda till mer genomtänkta utbildningsval. En jämförelse av genomströmningen mellan stipendiaterna, andra internationella studenter och nationella studenter kan därför ge en tydligare bild av hur väl programmen stödjer denna ambition. I kombination med uppgifter om betyg, som också kan spegla utbildningsframgång, skulle en fördjupad analys ge bättre insikter i stipendieprogrammets övergripande resultat och långsiktiga effekter.

Finns det ett samband mellan stipendiets storlek och genomströmning?

För UHR:s stipendieprogram, där stipendiebeloppen varierar, kan en analys av sambandet mellan stipendiets storlek och genomströmning ge värdefulla insikter. En högre andel av studieavgiften som

täcks kan potentiellt öka sannolikheten för att studenter fullföljer sina studier, men utan detaljerad data är det svårt att dra säkra slutsatser.

En utmaning i analysen är bristen på detaljerad individbaserad återkravsdata, vilket gör det svårt att avgöra om avbrutna studier beror på otillräckligt ekonomiskt stöd eller andra faktorer. Vissa återkrav inom UHR:s stipendieprogram kan exempelvis gälla stipendier för studenter som aldrig påbörjat sina studier. För att bättre förstå kopplingen mellan stipendiebelopp och genomströmning skulle mer detaljerad information om avbrutna och återkrävda stipendier behövas, särskilt kring när i studietiden avbrotten sker och hur omfattningen av stipendiet påverkar studentens möjlighet att slutföra sin utbildning.

Vilka faktorer är styrande när stipendier fördelas?

Stipendiefördelningen inom UHR:s och SI:s program sker enligt olika principer, vilket påverkar hur resurserna riktas och vilka studenter som beviljas stipendier.

Inom UHR:s stipendieprogram är det de enskilda lärosätena som beslutar om stipendiefördelningen. Lärosäten kan ha skilda strategier baserade på både formella riktlinjer och informella prioriteringar. En kartläggning av dessa urvalskriterier kan ge en djupare förståelse för hur de påverkar programmets måluppfyllelse, exempelvis genom geografiska prioriteringar, ämnesspecifika satsningar eller könsfördelning. En analys av dessa mönster kan ge insikter i hur stipendierna bidrar till att attrahera särskilt kvalificerade studenter och hur fördelningsprinciperna påverkar lärosätenas rekrytering samt programmets övergripande syfte att stärka utbildningskvalitet och internationalisering.

För SI:s stipendieprogram sker fördelningen centralt av SI snarare än av de enskilda lärosätena. Det innebär att riktlinjer och urvalsprocesser fastställs på nationell nivå, vilket kan leda till andra prioriteringar jämfört med UHR:s SAS-program. En analys av SI:s urvalskriterier och riktlinjer kan belysa hur dessa styr valet av stipendiater och hur väl programmet uppfyller sitt biståndspolitiska mål om att stödja framtida ledare från utvecklingsländer. En jämförelse mellan SI:s urvalsprinciper och de principer som lärosätena använder ifråga om SAS-programmet kan även ge en bättre förståelse för hur olika modeller för stipendiefördelning påverkar utfallet och programmets långsiktiga effekter.

5.2.2. Administrativ hantering och effektivisering

En väl fungerande administration är central för stipendieprogrammets genomförande och effektivitet. UHR:s och SI:s program hanteras på olika sätt, vilket påverkar processer som stipendiefördelning och återkrav. För att säkerställa att administrationen fungerar väl kan det vara relevant att undersöka hur olika rutiner tillämpas i praktiken.

Hur påverkar skillnader i återkravsnivåer och administrativa rutiner stipendieprogrammets effektivitet?

Inom UHR:s stipendieprogram varierar återkravsnivåerna kraftigt mellan lärosätena, vilket kan bero på skillnader i hur regelverket tolkas, vilka administrativa rutiner som tillämpas och hur uppföljningen av stipendiater sker. Eftersom det saknas detaljerad återkravsdata på individnivå är det svårt att fastställa orsakerna bakom återkrav, exempelvis om de gäller ej påbörjade studier eller avbrutna utbildningar. Ett utvecklat erfarenhetsutbyte mellan lärosäten skulle kunna bidra till en mer enhetlig hantering, där goda exempel sprids och gemensamma riktlinjer utvecklas för att säkerställa en konsekvent och tydlig återkravsprocess.

För SI:s stipendieprogram administreras stipendier och återkrav centralt, vilket innebär att uppföljningen sker på nationell nivå. Hanteringen utgår från fastställda riktlinjer, men det kan finnas behov av att analysera hur kraven på stipendiater påverkar genomströmning och måluppfyllelse. En sådan analys skulle kunna ge en djupare förståelse för hur stipendiaternas studieavslut hanteras och om det finns mönster som kan förbättra programmets administration.

Bilaga 1 Sammanställning av rapporter och studier

Denna bilaga sammanfattar resultaten från vår genomgång av befintlig litteratur. Totalt har vi analyserat 22 rapporter, studier och artiklar. För varje källa redovisar vi dess syfte samt de viktigaste slutsatserna. Materialet presenteras i kronologisk ordning, där den äldsta publikationen listas först.

Konkurrera med kvalitet – studieavgifter för utländska studenter (prop. 2009/10:65), Regeringen

Regeringen föreslår att studenter från länder utanför EU/EES och Schweiz ska betala studieavgifter för högre utbildning i Sverige från och med höstterminen 2011. Syftet är att stärka kvaliteten i svensk högre utbildning genom att attrahera motiverade och kvalificerade internationella studenter samt att göra finansieringen mer hållbar. För att säkerställa tillgänglighet för studenter med goda meriter, föreslås även ett stipendiesystem. Propositionen argumenterar för att avgiftsfri utbildning för utländska studenter innebär en stor kostnad för svenska skattebetalare och att studieavgifter är en etablerad modell i många andra länder.

Avgiftsreformen – lärosätenas första upplevelse, UHR, 2011

Syftet med studien var att identifiera lärosätenas första insikter från införandet av reformen utifrån enkätstudie. I slutsatserna framkommer att reformen krävde mycket av lärosätena i termer av bl.a. administrativa resurser. Lärosätenas svar tyder på att stipendier utformade så att de täcker hela studieavgiften är effektivare rekryteringsverktyg än stipendier utformade så att de täcker delar av studieavgiften när det gäller att få stipendiater att också börja studera.

Andra året med studieavgifter – lärosätenas erfarenheter, UHR, 2012

Syftet med studien var att identifiera lärosätenas insikter från införandet av reformen utifrån enkätstudie. Studien visar att införandet av studieavgifter har haft flera konsekvenser för svenska lärosäten. En tydlig trend är att antalet betalande studenter som väljer att inte påbörja sina studier, trots erlagd avgift, har ökat. Detta kan innebära utmaningar både ekonomiskt och administrativt för universiteten, då planeringen av utbildningsresurser påverkas.

Vidare lyfter flera lärosäten fram att det nuvarande regelverket skapar hinder för en effektiv internationell konkurrens. Begränsningar i systemet gör det svårt att locka och behålla de mest kvalificerade studenterna, vilket påverkar Sveriges attraktionskraft som studieland. För att långsiktigt stärka Sveriges position på den globala utbildningsmarknaden krävs anpassningar och förbättringar av regelverket, enligt flera av de svarande i studien.

Attrahera och behålla fler internationella studenter för minskade kompetensbrister, Almega, 2016

Syftet var att redogöra för möjligheten att få fler internationella studenter. I slutsatserna framkommer att stipendier till internationella studenter är viktiga för attraktionskraften och en hög etableringsgrad. Nuvarande stipendier är främst kopplat till biståndspolitik, vilket begränsar lärosätenas förmåga att använda dem strategiskt. Det föreslås att talangorienterade stipendier ska öka och att lärosätena får större beslutsfrihet. Få internationella studenter etablerar sig på den svenska arbetsmarknaden, delvis på grund av ekonomiska hinder. Det kan behövas ekonomiskt stöd under jobbsökningsperioden och en etableringsbonus för studenter och lärosäten. Ekonomiska värden av att behålla internationella studenter i Sverige är betydande, med bl.a. stora skatteintäkter. De samhällsekonomiska vinsterna bör kunna vara ännu större idag än vad Almega beräknat i sin studie.

Kartläggning av studieavgifter, UKÄ, 2017

Syftet var att framför allt kartlägga ett antal frågor om storleken på studieavgifterna samt hur lärosätena tillämpar regelverket i anslutning till dem. Även rekryteringsprocessen samt möjligheten till separat antagning av studieavgiftsskyldiga identifieras, liksom hur studentmobiliteten har förändrats – särskilt från Sveriges samarbetsländer. Andra frågor rör stipendiernas påverkan på rekryteringen, förändringar av utbildningsutbudet samt huruvida rekryteringen till forskarnivå har påverkats. Slutsatserna är flera. Dels framkommer det att avgiftsfinansierad utbildning är dyrare än statligt

finansierad, vilket motiverar högre studieavgifter. Reglerna om återbetalning av studieavgifter behöver förtydligas. Det finns hittills liten omfattning av separat antagning av studieavgiftsskyldiga studenter. Återhämtningen av inresande från Sveriges långsiktiga samarbetsländer är långsam. I rekryteringsprocessen förekommer ett stort bortfall mellan antagning och registrering. Stipendierna påverkar möjligheten att rekrytera betalande studenter och utbildningsutbudet för internationella sökande har ökat. Slutligen har studieavgifterna sannolikt påverkat rekrytering till utbildning på forskarnivå negativt.

Svenska lärosäten som verktyg för att attrahera utländsk högkvalificerad arbetskraft, Tillväxtanalys, 2018

Syftet var att undersöka hur svenska universitet och högskolor bidrar till att attrahera högkvalificerad arbetskraft till Sverige och svenska företag. Fokus är i vilken utsträckning inresande studenter och doktorander stannar i Sverige efter avslutade studier samt om förutsättningarna för att attrahera och behålla fler bör förbättras. Slutsatserna landar i att staten bör överväga att instifta ett nytt stipendieprogram inriktat mot särskilt talangfulla internationella studenter. Statens stipendier bör i större utsträckning fokusera på studenter i länder som inte vanligen kommer till Sverige för att studera. Stipendierna bör kunna finansieras av näringslivsaktörer vilket skulle bidra till att föra ihop inresande studenter med potentiella arbetsgivare. Samtidigt är det viktigt att det även finns stipendier för studenter med genomsnittliga förutsättningar.

Det svenska studieavgiftssystemets ekonomiska logik, André Bryntesson, Uppsala universitet, 2018

Syftet med rapporten var att föra en kritisk diskussion om de principer som ligger till grund för studieavgifternas storlek. Slutsatsen är att dagens system är problematiskt i förhållande till den politiska målsättningen av åtminstone tre skäl. Systemet baseras på genomsnittskostnaden för en svensk studieplats snarare än marginalkostnaden, vilket överskattar de faktiska extra kostnaderna för inresande studenter. En marginalkostnadskalkyl skulle resultera i lägre kostnader och därmed lägre studieavgifter. Avgiftsnivåerna tar inte hänsyn till de skatteintäkter som tredjelandsstudenter genererar genom sina utgifter för boende och konsumtion under studietiden. Därför sätts studieavgifterna högre än vad som är nödvändigt för att kompensera svenska skattebetalare för de extra utgifterna. Skatteintäkterna från tredjelandsstudenter överstiger sannolikt kostnaderna för att erbjuda dem avgiftsfria studier, särskilt om man beaktar de långsiktiga skatteintäkterna från de studenter som stannar kvar för att arbeta i Sverige.

En strategisk agenda för internationalisering – delbetänkande, Statens offentliga utredningar, 2018

Syftet var att föreslå nya mål och en ny nationell strategi för internationalisering av universitet och högskolor samt hur fler studenter kan få ett internationellt perspektiv i sin utbildning. Slutsatserna visar att många lärosäten uttryckt ett behov av fler stipendiemöjligheter, särskilt för att attrahera högt kvalificerade studenter som annars erbjuds stipendier från andra länder. Sveriges universitets- och högskoleförbund pekar på bristen av svenska stipendier som ett av de största hindren. För att stipendiesystemet bättre ska bidra till att öka inflödet av tredjelandsstudenter behöver utredaren analysera och föreslå:

- hur ytterligare statliga stipendiemedel kan avsättas för studiestudieavgiftsskyldiga studenter.
- hur privat finansiering av stipendier kan skapas i större utsträckning.
- hur svenska lärosäten i högre grad kan attrahera studenter med stipendiemedel från andra länder.

Ökad attraktionskraft för kunskapsnationen Sverige – slutbetänkande, Statens offentliga utredningar, 2018

Syftet var att föreslå nya mål och en ny nationell strategi för internationalisering av universitet och högskolor samt hur fler studenter kan få ett internationellt perspektiv i sin utbildning. Slutsatsen grundas i att stipendier attraherar fler avgiftsbetalande studenter, vilket svenska lärosäten kan vinna kvalitetsmässigt på samtidigt som samhället kan vinna ekonomiskt. Det föreslås att budget för det SAS-program UHR ansvarar utökas från nuvarande 60 miljoner till 120 miljoner kronor och med större flexibilitet till att även täcka andra kostnader än studieavgifter. Utredningen förordar även bland annat

nya program för flaggskeppsstipendier till högt kvalificerade studenter från tredjeländ för masterutbildningar kopplade till framstående forskningsmiljöer, ett nytt stipendieprogram för nationella bilaterala samarbeten samt förstärkning av Linneaus-Palme programmet.

Akademiskt utbyte och internationell migration - En studie av stipendiater inom Svenska institutets Visbyprogram 1997–2015, Delmi, 2018

Syftet innebär bland annat att undersöka hur stipendiaternas vistelse i Sverige påverkat deras jobbmöjligheter på en internationell marknad efter studierna och fokus är på Visbyprogrammets stipendiater. Dessutom undersöks huruvida stipendiaterna utgjort en viktig resurs för samhället i sina hemländer, ifall de fortfarande har kvar någon relation till Sverige och stipendiaternas egna reflektioner kring stipendietiden. Resultaten visar att vistelsen i Sverige ofta resulterar i att stipendiater lämnar hemlandet för att etablera sig antingen i Sverige eller i ett tredje land. Bland återvändarna betonar många hur stipendietiden har bidragit till överföring av nya kunskaper, metoder, svenska värderingar samt kontaktnät som möjliggör samarbeten mellan hemlandet och Sverige. De som bor kvar i Sverige eller har flyttat till tredje land ser inte i samma utsträckning att de kan bidra till hemlandets utveckling, men framhäver ändå kunskapsspridning och nätverk. Det finns också en möjlighet att bidra ekonomiskt genom transfereringar till den egna familjen.

Internationella studenter i Sverige - avgiftsreformens påverkan på inflödet av studenter, Delmi, 2019

Syftet med studien är att analysera förändringarna av studentflödena till Sverige i samband med införande av studieavgifter 2011, i förhållande till politiska målsättningar för internationaliseringen av den högre utbildningen. Slutsatsen visar att det trots avgiften finns en efterfrågan på svensk högre utbildning men att det är färre studenter än tidigare som kommer från bl. a. fattiga och icke demokratiska länder

A Competition State Perspective on the Development of Swedish Policies for Internationalisation of Higher Education and Research 1960s–2010s, Andreas Åkerlund, Södertörns högskola, 2020

Syftet var att utföra en historisk analys av svenska policys för internationalisering av högre utbildning och forskning från 1970-talet och framåt. Analysen genomförs med den teoretiska utgångspunkten av konkurrensstaten, som omformulerar och omstrukturerar förhållandet mellan det nationella och det internationella under andra halvan av 1900-talet, med målet att anpassa samhället för internationell konkurrens. Slutsatsen visar att internationaliseringspolitik och internationaliseringsåtgärder blir ett sätt att se till att det nationella systemet för högre utbildning och forskning exponeras för det transnationella.

Massification, unification, marketisation, internationalisation: a socio-political history of higher education in Sweden 1945–2020, Mikael Börjesson & Tobias Dalberg, 2021

Syftet är att beskriva hur högre utbildning i Sverige förändrats mellan 1945 och 2020 och förklarar hur politik och samhällsförändringar påverkat utbildningssystemets struktur och roll i samhället. Fokus är på fyra nyckelprocesser:

- Massifiering: Fler människor fick tillgång till högre utbildning.
- Unifiering: Samordning av utbildningssystemet för att skapa enhetlighet.
- Marknadisering: Införande av konkurrens och marknadstänkande i utbildningen.
- Internationalisering: Ökad globalisering och samarbete med andra länder.

I slutsatsen framkommer att massifieringen har gjort högre utbildning tillgänglig för fler samhällsgrupper, men sociala och ekonomiska ojämlikheter kvarstår, s.k. utbildningens demokratisering. Unifieringen har skapat en mer enhetlig struktur där högre utbildning och forskning är tätt sammankopplade, vilket har lett till minskad autonomi för enskilda institutioner, s.k. systemintegration. Marknadiseringen har ökat konkurrensen mellan lärosäten och fokuserat på prestation och effektivitet, men ibland på bekostnad av akademisk frihet och utbildningens kvalitet, s.k. marknadstänkandets konsekvenser. Slutligen har internationaliseringen öppnat svenska lärosäten för världen och främjat samarbete, men också medfört utmaningar som anpassning till globala

standarder och ökad konkurrens från internationella aktörer, s.k. global påverkan. Dessa processer har både fördelar och nackdelar. Högre utbildning i Sverige idag präglas också av en balansgång mellan traditionella värden och moderna krav.

Utländska studenter och doktorander lämnar Sverige - Problem och hinder för internationell spetskompetens att stanna i Sverige, Svenskt Näringsliv, 2021

Syftet är att beskriva hur frekvent det är att utländska mastersstudenter och doktorander stannar i Sverige. Den omfattar också de hinder och problem som gör att studenterna och doktoranderna lämnar. Villkoren analyseras för de som önskar stanna i Sverige och ett antal reformförslag presenteras. Slutsatsen visar att det är av stor vikt att internationella studenter stannar i Sverige. Attraktionskraften behöver stärkas och för att näringslivet ska kunna rekrytera internationell spetskompetens krävs politiska reformer som innefattar strategi, samverkan, attraktivitet, uppehållstillstånd och etablering.

Exploring tuition fees as a policy instrument of internationalisation in a welfare state – the case of Sweden, Hans Lundin & Lars Geschwind, European Journal, 2021

Syftet är att belysa några utmaningar som internationalisering medför för beslutsfattare när det gäller offentlig finansiering av högre utbildning i en välfärdsstat. Detta görs genom att undersöka de politiska logikerna bakom införandet av studieavgifter för internationella studenter i Sverige 2011. Slutsatsen visar att ett ökande antal internationella studenter sågs som ett politiskt problem då det hotade nationella studenters tillgång till gratis högre utbildning. Reformens mål var att dela kostnaderna för internationalisering, kontrollera kostnader och inflödet av internationella studenter, höja kvaliteten och stärka nationella varumärket. Dessa mål stämmer med marknadsbaserade lösningar enligt nyliberal "marknadslogik", men en kombination av studieavgifter och stipendier uppvisar även en "välfärdslogik". Analysen visar att enbart vinst och intäkter inte fullt ut förklarar reformen av studieavgifter för internationella studenter. Diskussion av underliggande normativa antaganden under reformens utformningsfas kontra verkligheten tio år senare antyder att intäkter från den globala marknaden har varit mer betydelsefulla för svenska beslutsfattare än retoriken antyder.

Market Smart, not Market Driven. Organizational Processing at Swedish Universities after the Introduction of Tuition Fees for International Non-EU-Students, Jerome Rickmann, 2021

Syftet är att illustrera hur svenska universitet navigerar mellan marknadslogik och sina traditionella värderingar, och hur detta påverkar deras långsiktiga mål och struktur. Detta undersöks genom hur svenska universitet hanterade införandet av studieavgifter för internationella studenter utanför EU/EES år 2011. Artikeln fokuserar på hur organisationer anpassade sig för att balansera marknadsbaserade krav med akademiska värden. Slutsatserna visade att svenska universitet blev mer marknadsinriktade genom att utveckla riktade strategier för att locka betalande internationella studenter utan att helt anta en marknadsdriven logik. Dessutom skiftade reformen fokus från att attrahera många internationella studenter till att rekrytera färre, ekonomiskt starkare individer. Universiteten har investerat i marknadsföring, etablerat partnerskap och byggt upp ny infrastruktur för att hantera rekryteringen av betalande studenter. Utmaningar består av att studieavgifterna har ökat ekonomiska och administrativa krav på universiteten, samtidigt som de har skapat en spänning mellan ekonomiska intressen och universitetens uppdrag att främja tillgång till utbildning.

Den ekonomiska effekten av internationella studenter, Svenska institutet, 2022

Syftet är att beräkna de ekonomiska effekter som internationella studenter genererar. Beräkningarna är gjorda för perioden 2011/12, då terminsstudieavgifter infördes för studenter från utanför EU/EES och Schweiz, och fram till 2020/21. Sammanfattningsvis är det tydligt att internationella studenter som studerar och arbetar i Sverige har en betydande ekonomisk inverkan på den svenska ekonomin. Det finns en stor potential för ökade ekonomiska effekter och ökat utbud på arbetsmarknaden om fler internationella studenter ges möjlighet att stanna och inleda sin yrkeskarriär i Sverige. Med de framtida kompetensförsörjningsproblem som Sverige och många andra länder förväntas stå inför innebär varje tillskott av kvalificerad arbetskraft ett bidrag till att lindra framtida brist på arbetskraft

The Swedish debate on tuition fees for international students in higher education, Lars Westin & Per Nilsson, Umeå Universitet, 2023

Syftet är att analysera den politiska och offentliga debatten som ledde fram till beslutet att införa studieavgifter för internationella studenter från länder utanför EU/EES år 2011. Artikeln undersöker vilka argument som framfördes av förespråkare och kritiker, och vilka ideologiska principer som låg till grund för dessa. Dessutom undersöks beslutets konsekvenser: hur debatten speglar Sveriges utbildningspolitik, med fokus på spänningen mellan global rättvisa, nationella ekonomiska intressen och utbildningens roll i samhället. Även politisk kontextualisering analyseras: att placera debatten i en bredare politisk och ekonomisk kontext, inklusive frågor om offentlig finansiering, rättvisa och Sveriges internationella ansvar. Slutsatserna visar på fem olika aspekter:

- Politiska perspektiv: Debatten visar olika ideologiska ståndpunkter. Förespråkare för studieavgifter betonade ekonomisk hållbarhet och rättvisa, medan kritiker varnade för minskad tillgång till utbildning och hot mot mångfald.
- Ekonomiska argument: Studieavgifterna syftade till att täcka kostnader för utbildning av internationella studenter, särskilt vid ökade budgetrestriktioner inom högre utbildning.
- Sociala och globala aspekter: Kritiker påpekade att studieavgifterna kan minska möjligheterna för studenter från låginkomstländer att studera i Sverige, vilket motverkar Sveriges ambitioner om global rättvisa och solidaritet.
- Institutionell autonomi och strategi: Diskussionen omfattade också hur universitetens självständighet påverkas av avgiftssystemet och hur reformen tvingade lärosäten att utveckla nya rekryterings- och finansieringsstrategier.
- Övåntade konsekvenser: Införandet av studieavgifter ledde till en dramatisk minskning av antalet internationella studenter från låginkomstländer, trots stipendiesystemet som infördes för att mildra effekterna.

Inresande studenter på mastersprogram vid svenska lärosäten, UKÄ, 2024

Syftet var att undersöka de inresande studenterna på generella mastersprogram läsåren 2011/12–2019/20. Detta för att ge ett kunskapsunderlag om de studenter som ordnar sina studier på egen hand i Sverige, de så kallade freemover-studenterna. Slutsatsen visar att freemover-studenter har generellt högre kvarvaro på sin utbildning och högre examensfrekvens än svenska studenter. De är också en viktig rekryteringsbas till forskarutbildningen, framför allt bland dem som studerat teknik, hälso- och sjukvård eller naturvetenskap. Kvarvaron och examensfrekvensen har minskat över tid för vissa grupper av betalande freemover-studenter. Freemover-studenter läser framför allt masterutbildningar inom teknik, samhällsvetenskap och naturvetenskap. Slutligen har andelen betalande freemover-studenter som studerar vid högskolor och nya universitet ökat över tid. Resultaten visar att etableringen bland de som stannar i Sverige är hög. De freemover-studenter som bor kvar i Sverige är en viktig komponent i kompetensförsörjningen, särskilt inom sektorer med behov av kvalificerad arbetskraft som förväntas öka.

Ten years after. Reflections on the introduction of tuitionfees for some international students in Swedish post-secondary education, Per A Nilsson & Lars Westin, Umeå universitet, 2024

Syftet är att undersöka förändringar i inflödet av internationella studenter och jämföra utfallet med de ambitioner som uttrycktes av den svenska regeringen när studieavgifterna infördes. Införandet av studieavgifter i Sverige och erfarenheterna av detta erbjuder unika möjligheter att förstå hur studenter, högskolor, andra aktörer och samhällen reagerar och anpassar sig. Genom att använda tidigare studier och ny empiri analyseras utfallet med tanke på motiven bakom reformen, särskilt med avseende på ambitionen att fortsätta internationalisera den postgymnasiala utbildningen samt reformens möjliga fördelar och kostnader för högre utbildning i Sverige. Slutsatsen utgår från att Sverige år 2011 införde studieavgifter för studenter från länder utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och Schweiz som registrerade sig vid svenska högskolor och universitet.

Som en direkt konsekvens minskade antalet studenter från dessa länder i Sverige med 80 % det året. Sedan dess har antalet studenter ökat igen och var, före COVID-19-pandemin, på väg att nå samma nivå som före 2011. Trots detta minskade antal avgiftsbetalande studenter endast med 3 % under läsåret 2020/21, efter nio år av kontinuerlig tillväxt.

Tuition fees for international students: a policy instrument of cost sharing and control or simply income generation, Hans Lundin, European Journal of Higher Education, 2024

Syftet med artikeln är att undersöka studieavgifternas funktion som ett policyverktyg i internationell utbildning. Artikeln analyserar om studieavgifterna främst är avsedda att dela på kostnader och ge kontroll över utbildningsresurser eller om de främst fungerar som en metod för inkomstgenerering. Den belyser spänningen mellan ekonomiska, politiska och sociala mål i utformningen av avgiftssystem för internationella studenter. Slutsatserna delas upp i följande punkter:

- **Kostnadsfördelning:** Studieavgifter fördelar kostnaderna mellan staten, institutioner och internationella studenter, där studenterna bidrar ekonomiskt till sin utbildning.
- **Kontrollmekanism:** Studieavgifter används för att reglera antalet internationella studenter, styra vilka program som lockar dem och säkerställa att utbildningens kvalitet inte äventyras.
- **Intäktsgenerering:** För vissa universitet är studieavgifterna en viktig ekonomisk inkomstkälla, särskilt för de lärosäten som aktivt rekryterar betalande internationella studenter.
- **Politiska mål och avvägningar:** Studieavgifterna balanserar flera mål, såsom att minska offentliga kostnader, öka institutionernas ekonomiska självständighet och behålla Sveriges internationella attraktivitet.
- **Risk för ojämlikhet:** Reformen kan förstärka globala utbildningsklyftor genom att exkludera studenter från låginkomstländer som inte kan betala studieavgifterna, trots stipendiesystemet.

Tredjelandsstudenter i högskolan – antagning, uppehållstillstånd och organisering av utbildning, Riksrevisionen, 2024

Syftet med granskningen är att den ska svara på om systemet med antagning och organisering av utbildningen för tredjelandsstudenter fungerar effektivt. De positiva aspekter som framkommit av resultatet är att tredjelandsstudenter presterar generellt väl och är viktiga för forskning och arbetsmarknaden samt att inget omfattande missbruk av studieuppehållstillstånd har identifierats. De utmaningar och brister som framkommit handlar om att antagnings- och migrationsprocesser är utdragna, vilket gör det svårt att konkurrera om kvalificerade studenter. Det saknas också nationell uppföljning av studieresultat, vilket försvårar kvalitetshöjande insatser. Många internationella utbildningar antar för många behöriga sökande, vilket kan leda till lägre utbildningskvalitet. Lärosätenas system för kostnadsberäkning och återbetalning av studieavgifter behöver förtydligas och harmoniseras. I sin helhet fungerar systemet delvis men når inte fullt ut sina mål för internationalisering. Förbättringar krävs i antagningsprocesser, kvalitetssäkring och uppföljning. Därav har ett antal rekommendationer punktats upp:

- **Till regeringen:** Förtydliga regler kring återbetalning av studieavgifter.
- **Till Universitets- och högskolerådet:** Underlätta för lärosäten att koppla studieresultat till förutbildningsland.
- **Till lärosätena:** Justera utbud och dimensionering av internationella utbildningar samt följa upp studieresultat regelbundet.
- **Till Migrationsverket:** Förbättra bedömning av anknytning mellan studenter och anhöriga samt dialogen med utlandsmyndigheter.

Bilaga 2 Analysfrågor

Tema	Frågeställningar att besvara i uppdraget
Systematisering av UHR:s stipendieprogram för studieavgiftsskyldiga studenter (SAS)*	Hur har UHR:s stipendieprogram för studieavgiftsskyldiga studenter (SAS) förändrats över tid när det gäller: • UHR:s tilldelade anslag för programmet • Lärosätena ansökta belopp • UHR beviljade belopp • Fördelning av medel per lärosäte • Antal studenter totalt och per lärosäte • Könsfördelning bland stipendiater • (Nivå som studenter studerat på) • Studenter fördelade per land och resonemang kring tendenser • Eventuella mönster/tendenser kring procentsatser i lärosätenas nedsättning av studieavgifter • Avbrutna/återbetalade stipendier • Andra saker av särskilt intresse som framgår av den rapportering som lärosätena redan lämnat in
Systematisering av SI:s stipendieprogram för Scholarships for Global Professionals*	Hur har SI:s stipendieprogram för studieavgiftsskyldiga studenter förändrats över tid när det gäller: • SI: tilldelade anslag för programmet • SI beviljade belopp • Antal studenter totalt och per lärosäte • Antal studenter totalt och per land • Könsfördelning bland stipendiater • Nivå som studenter studerat på • Studieprogram fördelade på ämnesområden • Studenter fördelade per land och resonemang kring tendenser • Avbrutna/återbetalade stipendier och orsaker till dessa • Eventuell översikt av genomströmning/examensfrekvens • Andra saker av särskilt intresse som framgår av den rapportering som lärosätena lämnar in
Inventering av relevanta rapporter och analyser	• Vilka relevanta rapporter och analyser som berör studieavgiftsskyldiga studenter och särskilt stipendieprogrammen har genomförts under åren 2011-2024 (med fokus på de sista fem åren)? • Vilka huvudsakliga slutsatser och/eller koppling till de specifika stipendieprogrammen presenteras i respektive rapport eller analys?

Bilaga 3 Källförteckning

Artiklar

Börjesson, M. & Dalberg, T. (2021). Massification, unification, marketisation, internationalisation: a socio-political history of higher education in Sweden 1945–2020.

Rickman, J. (2021). Market Smart, not Market Driven. Organizational Processing at Swedish Universities after the Introduction of Tuition Fees for International Non-EU-Students.

Propositioner och statliga utredningar

Regeringen (2009). Konkurrera med kvalitet – studieavgifter för utländska studenter (Prop. 2009/10:65).

Statens offentliga utredningar (2018). En strategisk agenda för internationalisering - delbetänkande (SOU 2018).

Statens offentliga utredningar (2018). Ökad attraktionskraft för kunskapsnationen Sverige - slutbetänkande (SOU 2018).

Rapporter och studier

Almega (2016). Attrahera och behålla fler internationella studenter för minskade kompetensbrister.

Bryntesson, A. (2018). Det svenska studieavgiftssystemets ekonomiska logik. Uppsala universitet.

Nilsson, P. A. & Westin, L. (2024). Ten years after. Reflections on the introduction of tuition fees for some international students in Swedish post-secondary education. Umeå universitet.

Riksrevisionen (2024). Tredjelandsstudenter i högskolan – antagning, uppehållstillstånd och organisering av utbildning.

Svenskt Näringsliv (2021). Utländska studenter och doktorander lämnar Sverige - Problem och hinder för internationell spetskompetens att stanna i Sverige.

Svenska institutet (2022). Den ekonomiska effekten av internationella studenter.

Tillväxtanalys (2018). Svenska lärosäten som verktyg för att attrahera utländsk högkvalificerad arbetskraft.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) (2017). Kartläggning av studieavgifter – Redovisning av regeringsuppdrag.

Universitets- och högskolerådet (UHR) (2011). Avgiftsreformen - lärosätenas första upplevelse.

Universitets- och högskolerådet (UHR) (2012). Andra året med studieavgifter - lärosätenas erfarenheter.

Tabell 1: Beviljat belopp, andel av UHR:s budget och antal stipendiater per lärosäte totalt under perioden 2013–2024, sorterad efter beviljat	11
Tabell 2: Beviljat totalt genom lärosätena, genomsnittligt beviljat per stipendium och antal stipendier per land med över 3 miljoner kronor beviljat, totalt under perioden 2013–2024, sorterat på beviljat totalt.....	12
Tabell 3: Återkrav för samtliga lärosäten under perioden 2013–2024	13
Tabell 4: Återkrav och beviljat per lärosäte under perioden 2013–2024, sorterad efter återkrav.....	14
Tabell 5: Återkrav, beviljat totalt, andel av beviljat, antal återkrav, antal stipendier, andel återkrav av antal stipendier, genomsnittligt återkrav, för länder med över 20 stipendiater under perioden 2013–2024. Sorterat på andel av beviljat.....	15
Tabell 6: Antal stipendier, genomsnittligt beviljat stipendiebelopp, studieavgift, avgiftstäckning och antal terminer, samt beviljat totalt av lärosätena under perioden 2013–2024 Sorterad på antal stipendier.....	16
Tabell 7: Översikt lärosätenas datapunkter i Figur 5.....	18
Tabell 8: Antal beviljade stipendiater per år under perioden 2013–2024.....	21
Tabell 9: Antal och andel stipendiater utifrån kön per år under perioden 2019–2024.....	21
Tabell 10: Antal och andel stipendiater från DAC-länder respektive övriga länder per år under perioden 2013–2024.....	Error! Bookmark not defined.
Tabell 11: Antal stipendiater per land totalt, år 2024 och år 2013.....	23
Tabell 12: Beviljat stöd per lärosäte, totalt under perioden 2013–2024.....	27
Tabell 13: Medel för avbrutna och ej påbörjade stipendier per lärosäte, totalt under perioden 2013–2024	28
Tabell 14: Genomsnittligt stipendiebelopp totalt, studieavgift, månadsstipendium och antal stipendium, per lärosäte totalt under perioden 2013–2024	31
Tabell 15: Antal stipendiater per år och totalt under perioden 2013–2024	32
Tabell 16: Antal stipendiater per lärosäte totalt under perioden 2013–2024.....	33
Tabell 17: Antal och andel stipendiater utifrån kön, per år under perioden 2013–2014.....	35
Tabell 18: Antalet stipendier på masternivå och magisternivå, per år under perioden 2013–2024	36
Tabell 19: Ämnesområde per studienivå, antal och procentuell fördelning, totalt under perioden 2013–2024	37
Tabell 20: Antal stipendiater per land med över 20 stipendiater totalt 2013–2024, år 2024 och år 2013.	39

Figur 1. Ansökt belopp och budget under perioden 2013–2024.....	13
Figur 2 Andel återkrav av totalt antal beviljade stipendier under perioden 2013–2024	13
Figur 3: Genomsnittlig studieavgift för samtliga lärosäten över tid 2013–2014	16
Figur 4: Genomsnittlig beviljad studieavgift och antalet stipendiater per lärosäte, totalt under perioden 2013–2024	18
Figur 5: Avgiftstäckning för samtliga lärosäten över tid 2013–2024.....	19
Figur 6: Genomsnittlig avgiftstäckning och antal stipendier under perioden 2013–2024	19
Figur 7: Antal beviljade terminer per stipendium under perioden 2013–2024.....	20
Figur 8: Andel stipendier utifrån antal beviljade terminer per år under perioden 2013–2024.....	20
Figur 9: Antal beviljade stipendiater per år under perioden 2013–2024.....	21
Figur 10 Antal stipendiater utifrån kön under perioden 2019–2024.....	21
Figur 11 Stipendiater från DAC-länder respektive övriga länder totalt under perioden 2013–2024.....	22
Figur 12: Stipendiater utifrån ekonomisk gruppering totalt under perioden 2013–2024.....	22
Figur 13: Stipendiater utifrån ekonomisk gruppering, per år under perioden 2013–2024	22
Figur 14 Stipendiater utifrån geografisk gruppering under perioden 2013–2024.....	23
Figur 15: Stipendiater utifrån geografisk gruppering, per år under perioden 2013–2024.....	23
Figur 16: Antal stipendiater från länderna flest stipendiater över tid under perioden 2013–2024	24
Figur 17: Beviljade medel totalt under perioden 2013–2024.....	26
Figur 18: Beviljade medel per år under perioden 2013–2024	26
Figur 19: Medel för avbrutna och ej påbörjade stipendier, totalt under perioden 2013–2024:.....	28
Figur 20: Antal och andel avbrutna stipendiater utifrån genomförd studielängd, totalt under perioden 2013–2024	29
Figur 21: Antalet avbrutna stipendier per år under perioden 2013–2024.....	30

Figur 22: Antalet avbrutna stipendier per år, utifrån geografisk gruppering, under perioden 2013–2024	30
Figur 23: Genomsnittlig studieavgift och månadsstipendium, per år under perioden 2013–2024	31
Figur 24: Antal stipendiater per år under perioden 2013–2024.....	32
Figur 25: Antalet avslutade, pågående, avbrutna och ej påbörjande stipendier, totalt under perioden 2013–2014.....	33
Figur 26: Könsfördelning totalt under perioden 2013–2024.....	34
Figur 27: Antal stipendiater utifrån kön per år under perioden 2013–2024	35
Figur 28: Fördelning master- och magisternivå, totalt under perioden 2013–2024.....	35
Figur 29: Antalet stipendier på masternivå och magisternivå, per år under perioden 2013–2024	35
Figur 30: Fördelning av stipendier per ämnesområde, totalt under perioden 2013–2024	36
Figur 31: Antal stipendiater per ämnesområde, per år under perioden 2013–2024.....	36
Figur 32: Antal stipendiater utifrån ekonomisk gruppering, totalt under perioden 2013–2024	38
Figur 33: Stipendiater utifrån ekonomisk gruppering, per år under perioden 2013–2024	38
Figur 34: Stipendiater utifrån geografisk gruppering under perioden 2013–2024.....	39
Figur 35: Stipendiater utifrån geografisk gruppering, per år under perioden 2013–2024.....	39

Bright
ideas.
Sustainable
change.

RAMBOLL